

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA
NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU STRATEGII ROZWOJU MIASTA
BARTOSZYCE NA LATA 2009 - 2015**

Spis treści

1.	WSTĘP	3
1.1.	Podstawy formalno-prawne, cel sporządzenia Prognozy	3
1.2.	Zakres merytoryczny Prognozy	3
1.3.	Zastosowane metody, wykorzystane materiały	4
2.	ANALIZA ZAWARTOŚCI PROJEKTU STRATEGII	5
2.1.	Ogólna zawartość	5
2.2.	Główne cele	8
2.3.	Powiązania z innymi dokumentami strategicznymi	12
3.	STAN ŚRODOWISKA	13
3.1.	Istniejący stan środowiska oraz problemy jego ochrony istotne z punktu widzenia realizacji Strategii ze szczególnym uwzględnieniem obszarów podlegających ochronie	13
3.2.	Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanej Strategii	19
4.	PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	27
4.1.	Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	27
4.2.	Przewidywane znaczące oddziaływania (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe, pozytywne i negatywne) na środowisko, w tym na obszar Natura 2000	28
4.3.	Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projekcie Strategii	34
4.4.	Analiza i ocena oraz sposoby ograniczania potencjalnych konfliktów środowiskowych i społecznych	35
5.	INFORMACJE KOŃCOWE	36
5.1.	Możliwe transgraniczne oddziaływanie na środowisko	36
5.2.	Przewidywane metody analizy skutków realizacji postanowień projektu Strategii	36
5.3.	Streszczenie w języku niespecjalistycznym	37
	Spis tabel	42

1. WSTĘP

1.1. Podstawy formalno-prawne, cel sporządzenia Prognozy

Prognoza oddziaływania na środowisko dokumentu p.n. „Strategia Rozwoju Miasta Bartoszyce na lata 2009 - 2015. - projekt” (zwanego dalej Strategią) została wykonana na zamówienie Miasta Bartoszyce. Podstawę prawną wykonania niniejszej Prognozy stanowi art. 46 oraz art. 51 ustawy z dnia 03.10.2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.). Niniejsza Prognoza zgodnie z przywołanym art. 46 stanowi element strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Celem wykonania Prognozy jest identyfikacja potencjalnych oddziaływań na środowisko będących wynikiem realizacji Strategii, ocena ich natężenia oraz określenie czy w Strategii w należyty sposób został uwzględniony interes środowiska przyrodniczego i kulturowego.

1.2. Zakres merytoryczny Prognozy

Zakres niniejszej Prognozy został podyktowany wymaganiami ustawy z dnia 03.10.2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.) – ustawa weszła w życie 15.11.2008 r. oraz ustaleniami Zamawiającego, który pismem z dnia 11.06.2010r znak: Tl.VIII.7610/4/10 zwrócił się z wnioskiem do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Olsztynie oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu pt. „Strategia Rozwoju Miasta Bartoszyce na lata 2009 – 2015”.

Niniejsza Prognoza:

- Zawiera - informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami; informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu Prognozy; propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania; informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko; streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;
- Określa, analizuje i ocenia - istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu; stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem; istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody; cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu; przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnio- i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

- Przedstawia - rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru; biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

1.3. Zastosowane metody, wykorzystane materiały

Dnia 3 października 2008 r. uchwalona została ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227) – ustawa weszła w życie 15.11.2008 r. Określa ona sposób postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji planów i programów.

Również dnia 3 października uchwalono ustawę o zmianie ustawy o ochronie przyrody oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2008 r. Nr 201, poz. 1237) - ustawa weszła w życie 15.11.2008 r. Ustawa ta uszczegóławia przepisy odnośnie obszarów podlegających ochronie, w szczególności obszarów Natura 2000.

Aby w pełni ocenić czy Strategia zawiera elementy zapewniające ochronę środowiska kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju przy opracowywaniu Prognozy, obok aktów prawnych, wykorzystano szereg dokumentów strategicznych, szczebla regionalnego i krajowego, odnoszących się bezpośrednio jak i pośrednio do ochrony środowiska, przyrody oraz zdrowia i życia ludzi. Były to m.in.:

- Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015 wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko,
- Strategia Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Województwa Warmińsko - Mazurskiego do roku 2020 wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko,
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko - Mazurskiego na lata 2007-2013 wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko - Mazurskiego wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko,
- Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Bartoszyce,
- Program ochrony środowiska dla Miasta Bartoszyce na lata 2004-2007 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2008-2011,
- Plan gospodarki odpadami dla Miasta Bartoszyce na lata 2004-2007 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2008-2011,
- Raporty o stanie środowiska województwa warmińsko - mazurskiego opracowywane rokrocznie przez WIOŚ w Olsztynie;
- Wyniki monitoringu stanu środowiska oraz badań opublikowane przez WIOŚ w Olsztynie.

Przy opracowywaniu Prognozy zastosowano metodę macierzy interakcji. Przyjęta tu macierz jest wykresem siatki, w której w wierszach wpisano uruchamiane przez realizację Strategii zamierzenia (cele strategiczne), a w kolumnach wpisano wskaźniki charakteryzujące i

opisujące środowisko. Występowanie wzajemnego oddziaływania pomiędzy składnikami przeciwstawnych osi zaznaczono symbolem:

- (+) – realizacja celu spowoduje pozytywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia,
- (-) – realizacja celu spowoduje negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia,
- (0) – realizacja celu nie wpływa w sposób zauważalny na analizowane zagadnienie
- (+/-) – realizacja celu może spowodować zarówno pozytywne jak i negatywne oddziaływania i skutki w zakresie różnych aspektów analizowanego zagadnienia,
- (N) – brak możliwości jednoznacznego określenia spodziewanego oddziaływania i skutków są one zależne od wyboru szczegółowych rozwiązań lub innych niemożliwych obecnie do przewidzenia i uwzględnienia w symulacji, uwarunkowań.

Dodatkowo w każdym polu macierzy umieszczono nr komentarza zawartego pod tabelą, szczegółowo wyjaśniającego przewidywane oddziaływania i skutki. Następnie dokonano omówienia wszystkich ważniejszych oddziaływań i podsumowano wpływ poszczególnych celów na poszczególne elementy środowiska.

2. ANALIZA ZAWARTOŚCI PROJEKTU STRATEGII

2.1. Ogólna zawartość

Analizowany projekt Strategii Rozwoju Miasta Bartoszyce na lata 2009 – 2015 powstał z konieczności dokonania aktualizacji dotychczasowego dokumentu strategicznego miasta. Niniejsze opracowanie ma docelowo stanowić aktualizację „Strategii Rozwoju Miasta Bartoszyce”, w oparciu o zaktualizowaną diagnozę społeczną, przestrzenną, gospodarczą, zaktualizowane cele i misję.

Tworzenie nowej, zaktualizowanej wersji Strategii Rozwoju Miasta Bartoszyce wynika z:

- Konieczności korespondencji strategii rozwoju Miasta z założeniami strategicznymi dokumentów na szczeblu krajowym i regionalnym.
- Konieczności dostosowania celów do możliwości rozwoju jakie niesie członkostwo w Unii Europejskiej – okres finansowania 2007 - 2013
- Konieczności uwzględnienia nowego strumienia środków finansowych przeznaczonych na rozwój regionalny w latach 2007-2013;

Te i inne przesłanki powodują konieczność weryfikacji i aktualizacji „Strategii Rozwoju Miasta Bartoszyce” uwzględniającej następujące czynniki:

1. Nowe jakościowo zjawiska demograficzne, gospodarcze i przestrzenne,
2. Zmiany w funkcjach gospodarczych Miasta
3. Zmiany w funkcjach społecznych Miasta

Jedną z ważniejszych przesłanek aktualizacji Strategii jest akcesja Polski do Unii Europejskiej. W jej wyniku zmieniły się bowiem warunki funkcjonowania nie tylko samego Miasta Bartoszyce, ale przede wszystkim całego regionu Warmii i Mazur. Unijne środki finansowe są wykorzystywane na rozbudowę infrastruktury transportowej (budowa dróg), na stworzenie ośrodków sportowych, rozwój kapitału ludzkiego czy nowych miejsc pracy. Zadaniem Miasta staje się więc korzystanie ze środków unijnych, które umożliwią rozwój mieszkańcom oraz przedsiębiorcom Miasta Bartoszyce. Dzięki możliwości korzystania z funduszy strukturalnych Miasto uzyskało szanse na rozwój gospodarczy.

Aktualizacja Strategii skupia się na najważniejszych obszarach aktywności władz lokalnych, społeczności, przedsiębiorców. Wyznacza priorytety długookresowe oraz opisuje sposób ich realizacji. Odzwierciedla potrzeby mieszkańców, władz lokalnych oraz przedsiębiorców. Co więcej wyraża wolę osiągnięcia wspólnych celów, które łączą się w misję rozwoju Miasta. Strategia pozwala wyznaczyć długofalowe plany i działania, które dzięki usystematyzowaniu mogą przynieść bardziej wymierne efekty niż w przypadku doraźnych działań. Efekt jest tym skuteczniejszy im więcej podmiotów zaangażuje się w stworzenie dokumentu Strategii. Ważne jest by były to zarówno podmioty strefy publicznej: władze lokalne, jak również strefa prywatna: mieszkańcy, przedsiębiorcy, przedstawiciele organizacji pozarządowych, stowarzyszenia itp. Wspólne działanie pozwoli na wyznaczenie wizji rozwoju Miasta, a także hierarchizację wyznaczonych celów.

Zakres aktualizacji Strategii Miasta Bartoszyce związany jest z koniecznością weryfikacji podstawowych danych dotyczących Miasta: sytuacji demograficznej, społecznej, gospodarczej. Zaktualizowana diagnoza pozwoli na weryfikację priorytetów i celów, a następnie działań, co w rezultacie pozwoli na określenie misji Miasta Bartoszyce.

Tabela 1. Zakres aktualizacji Strategii

Lp.	Dziedzina	Zakres Aktualizacji Strategii
1	Charakterystyka Miasta i Regionu	Aktualizacja ogólnych danych statystycznych dotyczących Miasta i regionu
2	Sytuacja demograficzna	Konieczność uwzględnienia aktualnych statystyk w zakresie sytuacji demograficznej
3	Kultura, Środowisko kulturowe	Aktualizacja danych liczbowych w zakresie placówek kulturalnych;
4	Oświata	Aktualizacja danych statystycznych w zakresie szkolnictwa
5	Misja, Cele, Działania	Aktualizacja misji rozwoju Miasta Bartoszyce, Aktualizacja Priorytetów, celów i działań

Koordynatorem prac aktualizacyjnych Strategii Rozwoju był samorząd miasta Bartoszyce. W proces aktualizacji, zaangażowane były władze samorządowe Miasta, mieszkańcy, przedstawiciele sektora prywatnego. Współpraca odbywała się w formie konsultacji społecznych, gdzie posługiwano się metodą społeczno – ekspercką. Konsultacje społeczne pozwoliły na precyzyjne określenie sytuacji, w której obecnie znajduje się Miasto oraz wytyczenie dalszego rozwoju, gdyż jest to grupa, która najlepiej zna otoczenie Bartoszyce, przez co rozumie zachodzące w nich procesy. Znają mocne i słabe strony Miasta, które wykorzystać mogą do wzrostu jego atrakcyjności.

Planując procedury związane z aktualizacją „Strategii Rozwoju Miasta Bartoszyce na lata 2009 - 2015” uznano, że aktualizacja powinna być przede wszystkim procesem społecznym, który jest w zasadzie tak samo ważny jak sam dokument zawierający jej główne ustalenia.

Aktualizację strategii oparto na partnersko-eksperckim modelu budowy planów strategicznych jednostek samorządu terytorialnego. Wynika to z dotychczasowych doświadczeń w zakresie planowania strategicznego w gminach, na bazie których stwierdzono, że warunkiem opracowania skutecznej strategii jest dominujący udział w

pracach lokalnych liderów gminnej społeczności, wspartych dodatkowo profesjonalną pomocą konsultantów – ekspertów z poszczególnych dziedzin życia społeczno-gospodarczego.

Takie podejście wynikało przede wszystkim z przekonania, że nie istnieje jeden wzorcowy model procesu planowania strategicznego i nie ma dwóch identycznych planów strategicznych, ponieważ każda społeczność ma swój indywidualny charakter, a każda gmina ma inne zasoby i funkcjonuje w innym otoczeniu.

Uspołeczniony proces budowania strategii został zainaugurowany na spotkaniu plenarnym grupy roboczej, na które zaproszono radnych Rady Miasta Bartoszyce, pracowników Urzędu Miasta i instytucji podległych, przedstawicieli organizacji społecznych i zawodowych oraz reprezentantów firm i instytucji działających na terenie powiatu, Miasta iminy Bartoszyce. Spotkanie to rozpoczynało cykl warsztatów zespołu roboczego zajmującego się aktualizacją strategii.

Członkowie zespołów oraz liderzy społeczności lokalnej pracujący w zespołach zadaniowych skupili się na następujących obszarach życia społeczno-gospodarczego:

1. sferze przestrzennej i ekologicznej,
2. sferze gospodarczej,
3. sferze społecznej.

Zakres warsztatów roboczych:

1. Określenie misji gminy.
2. Zapoznanie się członków zespołu z istniejącymi opracowaniami i informacjami oraz z wnioskami z diagnozy Miasta Bartoszyce.
3. Identyfikacja kluczowych problemów rozwoju.
4. Analiza SWOT, jako podstawowe narzędzie w kreowaniu elementów strategii.
5. Cele strategiczne i operacyjne.
6. Zadania do zrealizowania w ramach celów strategicznych.
7. Wstępne opracowanie projektów składających się na program realizacji strategii.

Opracowanie strategii zostało poprzedzone przygotowaniem wstępnej diagnozy zawierającej informacje o uwarunkowaniach gospodarczych, przestrzennych, ekologicznych i demograficznych, analizy społeczne i ekonomiczne, na podstawie których sformułowano wnioski będące punktem wyjścia do zdefiniowania głównych kierunków strategii.

Kolejnym ważnym ogniwem, na podstawie, którego sformułowano strategię rozwoju, były tematyczne analizy SWOT (silne i słabe strony w poszczególnych dziedzinach życia) sporządzone przez uczestników warsztatów roboczych. Wybór głównych kierunków rozwoju nastąpił w wyniku analizy kilku narzędzi diagnostycznych zastosowanych w procesie planowania. Wstępny wybór kierunków rozwoju nastąpił na podstawie wniosków płynących z analiz statystycznych. Wybrane kierunki rozwoju zostały zweryfikowane podczas kolejnej sesji strategicznej z przedstawicielami grupy roboczej, a następnie potwierdzone w wyniku analizy SWOT.

S	- Strengths	- Silne strony, atuty	Zasoby Gminy
W	- Weaknesses	- Wady, słabe strony	Zasoby Gminy
O	- Opportunities	- Okazje, możliwości, szanse	Otoczenie Gminy
T	- Threats	- Trudności, zagrożenia	Otoczenie Gminy

Technika ta oceniająca zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne czynniki, mogące mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego, stanowi użyteczną pomoc prowadzącą do dokonania analizy zasobów i otoczenia powiatu oraz określenia priorytetów rozwoju. W celu uzyskania jasnej analizy traktuje się atuty i słabe strony jako czynniki wewnętrzne z punktu widzenia społeczności lokalnej, na które społeczność ma wpływ, a okazje i zagrożenia, jako czynniki zewnętrzne, znajdujące się w otoczeniu bliższym i dalszym.

W trakcie kolejnych warsztatów członkowie grup roboczych skupili się na formułowaniu planów operacyjnych dla zidentyfikowanych na wcześniejszych spotkaniach głównych kierunków rozwoju. Dla ukazania hierarchii i powiązań łączących poszczególne poziomy planów operacyjnych, opisano je w następującym układzie:

1. cele strategiczne (odpowiadające na pytanie:, co chcemy osiągnąć?)
2. cele operacyjne (w jaki sposób to osiągnąć?)
3. zadania (co zrobimy?)

Dokument składa się z czterech zasadniczych części. Część pierwsza to opis istniejącej sytuacji (diagnoza stanu gminy), druga to opis obecnych i przyszłych problemów oraz szans rozwojowych (analiza SWOT). Część trzecia natomiast dotyczy obszarów strategicznych i celów planowanych do realizacji. Część czwarta to działania planowane do realizacji. Ostatnia część odnosi się do celów strategicznych Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego województwa Warmińsko-Mazurskiego do 2020 roku, z którymi Strategia Rozwoju Miasta Bartoszyce jest zgodna. Ponadto dokument zawiera informacje na temat sposobu wdrażania oraz monitorowania działań podjętych w ramach celów strategicznych gminy.

Strategia została zbudowana w oparciu o kilka źródeł informacji m.in.: powszechnie dostępne dane statystyczne, dane opracowane przez Urząd Miasta Bartoszyce dane zebrane poprzez ankiety skierowane do mieszkańców i liderów społecznych oraz dzięki informacjom będącym rezultatem warsztatów strategicznych.

2.2. Główne cele

W rozdziale 4 nakreślono misję samorządu miasta Bartoszyce. Jak wspomniano wcześniej misję samorządu określono następująco:

Poprawa warunków życia i kondycji ekonomicznej mieszkańców poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz potencjału turystycznego

---

Misja miasta wyznacza kierunek rozwoju miasta w perspektywie następnych kilkunastu lat oraz priorytety władz samorządowych w działaniach na rzecz zaspokojenia potrzeb mieszkańców oraz podniesienia konkurencyjności miasta.

Analiza SWOT wskazująca możliwości rozwojowe a także problemy miasta pozwoliła na wyznaczenie trzech stref, na jakich koncentrował się będzie rozwój miasta. W ramach każdej strefy wyznaczono cel strategiczny cele szczegółowe oraz działania, które doprowadzą do ich realizacji. Strefy mają równorzędne znaczenie i wzajemnie na siebie oddziałują. Wyznaczone strefy są priorytetowymi w rozwoju miasta. Związane są z jego atutami oraz wynikają z trendów rozwoju. Każda z tych stref ma swoje mocne strony a także problemy, na których

trzeba się skoncentrować i którym przeciwdziałać. Wytyczone cele są efektem planowania strategicznego.

Aby zrealizować misję rozwoju miasta Bartoszyce wymagane jest kompleksowe zrealizowanie wszystkich głównych celów strategii, w ramach trzech stref. Osiągnięcie głównych celów strategii będzie realizowane w różnych obszarach życia gminy, na różnych polach aktywności władz samorządowych i w różnych branżach gospodarczych.

Działania, które będą podejmowane w ramach trzech stref ukierunkowane są m.in. na tworzenie nowych miejsc pracy, a tym samym zmniejszenie bezrobocia a także poprawę poziomu życia mieszkańców miasta i okolic. Cele Strategii opisano w rozdziale 5, a konkretne zadania realizacyjne w rozdziale, 6 i jest to kluczowa część analizowanego dokumentu.

Schemat obszarów rozwojowych i powiązanych z nimi celów strategicznych, w poszczególnych kluczowych strefach wygląda następująco:

STREFA SPOŁECZNA

Cel główny:

Zwiększenie atrakcyjności miasta Bartoszyce jako miejsca zamieszkania.

Cele szczegółowe:

1. Tworzenie warunków dla środowiska kultury oraz wspieranie inicjatyw kulturalnych.
2. Wzbogacenie oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej.
3. Stworzenie warunków dla rozwoju sportu masowego i rekreacji
4. Tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu kulturalnego, sieci świetlic oraz imprez z udziałem artystów profesjonalnych w oparciu o Dom Kultury.

Strefa społeczna koncentruje się wokół zagadnień, które mają na celu poprawę warunków życia mieszkańców miasta Bartoszyce. Na rozwój strefy składają się m.in.: poprawa życia kulturalnego, sportowego, rekreacyjnego.

Problemy społeczne nakreślone przez mieszkańców w badaniu ankietowym to niedostateczna liczba miejsc pracy, niedostateczna liczba miejsc życia kulturalnego bądź ich niedostateczne warunki.

W Bartoszycach zauważalny jest odpływ młodych osób z miasta. Młodzież kończąca studia nie powraca do miasta w celu osiedlenia się i podjęcia tu pracy. Jest to spowodowane niedostateczną liczbą miejsc pracy, większymi oczekiwaniami młodych ludzi w stosunku do możliwości jakie stwarza im miasto. Problemem jest także mało zachęcająca oferta rekreacyjna, sportowa, kulturalna. Nie jest wystarczająco rozbudowana. Mieszkańcy mają niedostateczne możliwości na rozwój kulturalny.

Kultura warunkuje rozwój społeczny i gospodarczy a także kształtuje postawy obywateli, tym samym postawy społeczności lokalnych. *Współcześnie kultura jest jednym z podstawowych czynników rozwoju regionu w odniesieniu do kapitału intelektualnego, wyrównywania szans, rozwoju ekonomicznego (w tym szczególnie zwiększenia atrakcyjności jednostek terytorialnych dla wspólnoty terytorialnej oraz inwestorów i turystów). Kultura należy również do podstawowych punktów odniesienia w określeniu metropolitalnych funkcji i znaczenia miast w układach przestrzennych, ekonomicznych i społecznych. Mówiąc o znaczeniu kultury w rozwoju*

cywilizacji, wskazuje się dwa główne obszary oddziaływania kultury – nakierowane na jednostkę i społeczeństwo oraz zachodzące między nimi interakcje, jak również na procesy ekonomiczne rozwoju tych społeczeństw¹.

Istotne jest zwiększanie działań w kierunku rozwoju kulturalnego miasta. Konieczne jest tworzenie nowych miejsc kulturalnych a także renowacja istniejących. Miasto powinno również tworzyć warunki dla środowiska kultury, a także wspierać inicjatywy kulturalne. Istotne jest tworzenie warunków do rozwoju amatorskiej działalności artystycznej i kulturalnej. Istotnym jest wzbogacenie oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej. Miasto będzie wspierało amatorskie przedsięwzięcia kulturalne: muzyki, tańca, plastyki, rękodzielnictwa itp. Należy sięgać do lokalnych zasobów, tradycji i wzorów. Lokalne dziedzictwo powinno stać się jednym z głównych źródeł pogłębionej powszechnej edukacji społeczności. Aktywizacja kulturowa ma wpływ na uatrakcyjnienie życia codziennego mieszkańców oraz rozwój twórczości, umiejętności, talentów i pasji.

Samorząd lokalny będzie dokładał wszelkich starań w celu umożliwienia mieszkańcom spędzania wolnego czasu w sposób pielęgnujący zdrowie fizyczne i tradycje kulturowe, a także wzmacniający relacje między obywatelami. Oferta powinna być możliwie najszersza by spełnić oczekiwania osób o różnych zainteresowaniach.

Nacisk na rozwój kultury ma ogromny wpływ na zapobieganie patologiom społecznym, integruje społeczeństwo, a także pielęgnuje więzi lokalne. Ponadto rozwój kulturalny miasta ma zdecydowany wpływ na rozwój gospodarczy, zwiększenie zainteresowania inwestorów zewnętrznych a tym samym zmniejszenie bezrobocia.

STREFA GOSPODARCZA

Cel główny:

Komplementarny rozwój gospodarki miasta

Cele szczegółowe:

1. Tworzenie warunków dla rozwoju lokalnego handlu i usług – aktywizacja przedsiębiorczości.
2. Rozwój Warmińsko Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.
3. Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej miasta.
4. Upowszechnianie Internetu i technologii informatycznych dla rozwoju gospodarczego.
5. Rozwijanie systemu promocji miasta.

Gospodarka warunkuje poprawny rozwój krajowy, regionalny i lokalny. Jest jedną z podstawowych dziedzin życia i funkcjonowania państwa, regionu, miast i gmin.

Trwały i dynamiczny rozwój gospodarczy jest podstawowym warunkiem zmniejszania się poziomu bezrobocia i wzrostu zamożności mieszkańców, a także wzrostu dochodów budżetu miasta, co w konsekwencji umożliwi przeznaczanie coraz większych środków finansowych na zaspokojenie potrzeb społecznych w zakresie mieszkalnictwa, edukacji, ochrony zdrowia i opieki społecznej, kultury i sztuki, sportu i rekreacji oraz bezpieczeństwa publicznego. Rozwój gospodarczy ma na celu zwiększenie dochodów zarówno mieszkańców miasta jak i budżetu miasta.

---

¹ Narodowa Strategia Rozwoju Kultury

Zadaniem samorządu jest stworzenie odpowiednich warunków do rozwoju przedsiębiorczości, która stanowi jeden z głównych motorów napędzających gospodarkę miasta. Konieczne jest podjęcie działań mających na celu wspieranie rozwoju podmiotów gospodarczych. Na przestrzeni ostatnich lat zauważany jest wzrost liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. W głównej mierze rozwijają się przedsiębiorstwa handlowe i usługowe – 34%. Spośród podmiotów sektora prywatnego ok. 80% stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Dalszy rozwój prywatnej działalności gospodarczej jest jedną z największych szans i środków zmniejszających poziom bezrobocia. W Bartoszycach mamy do czynienia z wysokim odsetkiem długotrwałego bezrobocia, a także szarą strefą. Ma to wpływ na ogólny poziom dochodów mieszkańców miasta, a także jest potencjalnym źródłem wielu napięć społecznych. Mieszkańcom miasta powinno się zapewniać dostęp do informacji dla przedsiębiorców i osób zainteresowanych podejmowaniem działalności gospodarczej. Wspieranie sektora małych i średnich przedsiębiorstw, a także procesów samozatrudnienia będzie wywierać pozytywny wpływ także w sferze rozwoju turystyki, w tym transgranicznej.

Możliwości, jakie stwarza obecność Polski w Unii Europejskiej powinny być przez miasto Bartoszyce nieustannie podkreślane. Należy podejmować wszelkich starań w kierunku zachęcenia lokalnych przedsiębiorców do podnoszenia konkurencyjności ich firm poprzez ubieganie się o dofinansowanie w ramach programów unijnych. Poprzez realizację projektów współfinansowanych ze środków unijnych dochodzi do podniesienia konkurencyjności przedsiębiorstw, a tym samym regionu, z którego pochodzą. Ze środków europejskich ma korzystać także miasto, w celu zapewnienia rozwoju na odpowiednim poziomie.

Istotnym jest podejmowanie działań w celu zainteresowania firm zewnętrznych inwestowaniem w miasto Bartoszyce. Ogromną szansą jest Warmińsko – Mazurska Specjalna Strefa Ekonomiczna – obszar przeznaczony pod inwestycje gospodarcze.

STREFA PRZESTRZENNO – EKOLOGICZNA

Cel główny:

Rozwój infrastruktury turystycznej, społecznej, kulturalnej i edukacyjnej.

Cele szczegółowe:

1. Wzrost potencjału turystycznego miasta Bartoszyce
2. Rozwój infrastruktury sportowej, kulturalnej, edukacyjnej zwiększającej atrakcyjność zamieszkania oraz atrakcyjność inwestycyjną miasta Bartoszyce.
3. Rozwój turystyki transgranicznej w regionie transgranicznym Bartoszyce, Bagrationowska i Pionierska
4. Kreowanie / propagowanie zdrowego stylu życia
5. Poprawa infrastruktury technicznej miasta / Rewitalizacja kompleksowa zabudowy historycznej miasta.

Miasto Bartoszyce oraz jego okolice charakteryzują się dużą atrakcyjnością dla rozwoju turystyki. W przypadku turystyki jednym z elementów, który decyduje o atrakcyjności regionu jest baza noclegowa i towarzysząca jej infrastruktura. Jak pokazuje diagnoza turystyki, Miasto Bartoszyce i jego okolice są niezwykle atrakcyjne dla turystów, jednakże potencjał ten nie jest obecnie w pełni wykorzystywany. Słabo rozbudowana baza noclegowa i gastronomiczna nie przyciąga turystów. Ważnym elementem turystyki Bartoszyce jest możliwość wykorzystania położenia do rozwoju turystyki transgranicznej, głównie współpracy z Bagrationowskim i Pionierskim.

Jednym z głównych założeń rozwojowych Miasta Bartoszyce jest także podejmowanie działań, które pozwolą na zwiększenie atrakcyjności zamieszkania, a także atrakcyjności inwestycyjnej miasta Bartoszyce. W tym celu planowane jest pojęcie działań, które pozwolą na rozwój infrastruktury sportowej, kulturalnej oraz edukacyjnej. Działania te łączą się z kolejnym założeniem, które zakłada propagowanie zdrowego trybu życia, co będzie możliwe głównie poprzez inwestycje w infrastrukturę sportową m.in. budowa pływalni, hali sortowo – widowiskowej, czy też budowa ciągów spacerowo – rowerowych. Kolejnym elementem będą inwestycje, które zwiększą atrakcyjność inwestycyjną Bartoszyce. Działaniem, który przyczyni się do osiągnięcia tego założenia mogą być m.in.: uzbrojenie terenów pod działalność gospodarczą, budowa hali dla targowiska i kupców w tym samym miejscu. Inne działania podejmowane celem przyciągnięcia inwestorów zewnętrznych to m. in.: wyznaczenie terenów inwestycyjnych, uregulowanie kwestie własności terenów, usuwanie ewentualne formalne ograniczenia, uzbrojenie terenów w niezbędną infrastrukturę. Działania te warunkują rozwijanie promocji Miasta ukierunkowanego na zewnętrznych inwestorów

O silnej pozycji społeczności świadczy także dbałość o historię. W związku z czym władze Miasta podejmą działania, które pozwolą nie tylko na zachowanie obiektów historycznych, ale także ich rewitalizację. Przywrócenie funkcji budynkom zniszczonym, a o ważnym znaczeniu historycznym buduje patriotyzm lokalny oraz dbałość o historię regionu.

2.3. Powiązania z innymi dokumentami strategicznymi

W rozdziale 7 „Zgodność z dokumentami strategicznymi” wskazano fakt, iż Strategia rozwoju miasta Bartoszyce jest zgodna z podstawowymi dokumentami planistycznymi krajowymi oraz regionalnymi. Cele zawarte w strategii znajdują odzwierciedlenie min w najważniejszych dokumentach, jakimi są : Strategia Rozwoju Kraju na lata 2007-2015, Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2020, Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2007 – 2013.

I. Strategia Rozwoju Kraju na lata 2007-2015.

Cele strategii rozwoju miasta Bartoszyce zgodne są z celami Strategii Rozwoju Kraju na lata 2007-2015. Dokument ten jest podstawowym dokumentem strategicznym określającym cele i priorytety polityki rozwoju w perspektywie najbliższych lat oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewnić. Strategia ta stanowi punkt odniesienia zarówno dla innych strategii i programów rządowych, jak i opracowywanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Rada Ministrów przyjęła Strategię Rozwoju Kraju na lata 2007-2015 w dniu 29 listopada 2006 r.

II. Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Województwa Warmińsko – Mazurskiego do roku 2020

Strategia została przyjęta przez Sejmik Województwa 31 sierpnia 2005 roku Uchwałą nr XXXIV/474/05 Sejmik Województwa Warmińsko – Mazurskiego.

III. Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2007 – 2013

Cele strategii rozwoju miasta Bartoszyce zgodne są z celem głównym Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007 – 2013, jakim jest *Wzrost konkurencyjności gospodarki oraz liczby i jakości powiązań sieciowych*, a także z jego celami szczegółowymi.

Cele szczegółowe traktowane są horyzontalnie i zawierają w sobie wszelkie działania zmierzające do uzyskania przez województwo warmińsko-mazurskie wyższego poziomu konkurencyjności w stosunku do innych regionów kraju i Europy

3. STAN ŚRODOWISKA

3.1. Istniejący stan środowiska oraz problemy jego ochrony istotne z punktu widzenia realizacji Strategii ze szczególnym uwzględnieniem obszarów podlegających ochronie

Pełna analiza stanu środowiska przyrodniczego miasta Bartoszyce dokonana została w szeregu obowiązujących dokumentów dotyczących rozwoju gospodarczego, społecznego i przestrzennego miasta oraz województwa. Dlatego też niniejsza Prognoza omawia jedynie wybrane zagadnienia dotyczące stanu środowiska mające ewidentny wpływ na cele i zadania zapisane w Strategii. Duży nacisk położono w szczególności na problemy i zagrożenia środowiska przyrodniczego, kulturowego i zdrowia ludzi.

Informacje ogólne.

Bartoszyce są położone na Równinie Sępopolskiej. Równina ta to rodzaj rozległej, bezzeiernej i w znacznej części wylesionej niecki. Deniwelacje pomiędzy jej centralną częścią a brzegami wynosi 40-50m. Przez środek Równiny Sępopolskiej płynie Łyna, która w rejonie granicy państwowej rozlewa się w wydłużone jezioro zaporowe. Inne ważniejsze cieki przecinające Równinę Sępopolską w granicach ostoi to Kanał Mazurski oraz dopływy Łyny: Omęt, Guber i Elma. Jedyne większe jeziora naturalne na terenie ostoi to Jez. Kinkajmskie i Jez. Arklickie. Poza tym występuje tu kilkadziesiąt niewielkich jezior o powierzchni większej od 1 ha a także stawy rybne. Charakterystyczną cechą tego mezoregionu jest występowanie tłustych, czerwonych iłów w niższych partiach terenu. Tereny wyżej położone i niewielkie wzniesienia zbudowane są z gliny zwałowej. Charakterystycznymi glebami w tej części kraju są stanowiące 68% bielice. Gleby brunatne obejmują 17%, a bagiennie 9%. Pozostałą część stanowią czarne ziemie i mady. Wzniesienia Górowskie to otoczony obniżeniami cokoł morenowy, z kulminacją Góry Zamkowej (216 m n.p.m.). Deniwelacje przekraczają tu 100 m. Jest to teren mocno pofałdowany, w znacznej części zalesiony i poprzecinany licznymi strumieniami płynącymi w dolinach między wzniesieniami. Największym z cieków jest biorąca tu swój początek Wałsza. Obszar ten jest w znacznej części zalesiony, jest tu także kilka jezior, z których największe to Jezioro Głębockie. W lasach na terenie Wniesień Górowskich znajduje się kilkanaście stawów.

Zachodnia część obszaru jest położona już na terenie Pobrzeża Gdańskiego i obejmuje niewielki fragment mezoregionu Nizina Warmińska, o charakterze przypominającym Nizinę Sępopolską i niewielkiej wysokości nad poziomem morza. Nie ma tu jezior, a największymi ciekami w tej części obszaru są rzeka Banówka i Omaza.

Klimat tej części Polski zachowuje swą odrębność w stosunku do pozostałych części kraju. Średnia roczna temperatura na tym terenie wynosi 7 stopni C i jest o 2-3 stopnie niższa od temperatur w pozostałych częściach kraju. Sumy opadów wynoszą ok. 600 mm rocznie. Lasy pokrywają łącznie ok. 25% powierzchni ostoi. W większości są to dobrze zachowane fragmenty grądów, z partiami starodrzewu z ponad 100 letnim drzewostanem. Wzdłuż drobnych cieków ciągną się, lasy łęgowe olszowe lub olszowo-jesionowe z dobrze zachowaną strukturą gatunkową. Na uwagę zasługują też kompleksy leśne borów i brzezin bagiennych, a także liczne torfowiska wysokie stanowiące cenne siedliska chronionych (w skali kraju) gatunków roślin.

Lasy

Lasy w mieście Bartoszyce zajmują 58,7² ha. Większy kompleks leśny – park leśny – jest położony we wschodniej części miasta w pobliżu Łyny. Mniejsze kompleksy również towarzyszą rzece. Pełnią ważną funkcję ochronną dla gleb narażonych na stromych zboczach doliny Łyny na erozję wodną.

Biorąc pod uwagę regionalizację przyrodniczo-leśną, lasy na terenie miasta należą do Krainy Mazursko-Podlaskiej.

Wśród typów siedliskowych przeważa las mieszany świeży, dla którego charakterystyczne gatunki to: brzoza z domieszką dębu, sosny i olchy. Spotyka się także siedliska lasu mieszanego wilgotnego. Dominujące gatunki drzew to: brzoza brodawkowata, dąb szypułkowy, świerk, sosna zwyczajna, olsza czarna, modrzew i buk. Lasy na terenie miasta, tak jak wszystkie lasy w powiecie bartoszyckim wchodzi w skład mikroregionu matecznego dla lipy drobnolistnej (w takim regionie nie wolno wprowadzać lipy drobnolistnej innego pochodzenia niż z tego regionu).

Lasy w mieście są w dość dobrej kondycji. Prawie wszystkie tereny leśne są własnością gminy miejskiej Bartoszyce.

Przy ul. Kętrzyńskiej 18 w ogrodzie znajduje się jedyny bartoszycki pomnik przyrody, jesion wyniosły o obwodzie 355 cm i wysokości 30 m. W latach wcześniejszych w mieście znajdował się również inny pomnik przyrody-dąb szypułkowy, jednak wskutek uderzenia pioruna został uszkodzony i ze względów bezpieczeństwa ścięty.

W bezpośrednim sąsiedztwie miasta znajdują się kompleksy leśne objęte własnością Nadleśnictwa Bartoszyce (Nadleśnictwo Bartoszyce położone jest w północnej części województwa warmińsko-mazurskiego na terenie powiatów: bartoszyckiego -gminy: Bartoszyce, Bisztynek, Sępole, kętrzyńskiego - gmina Korsze, lidzbarskiego - gminy: Lidzbark Warmiński, Kiwity i olsztyńskiego -gminy: Jeziorany, Kolno).

Fauna i flora

Wg podziału geobotaniczno-regionalnego, miasto Bartoszyce leży w Dziale Pomorskim, który charakteryzuje się znacznym udziałem zbiorowisk o subatlantyckim typie zasięgu. Dla tego regionu charakterystyczne jest występowanie grądów, lasów liściastych, acydofilnych lasów dębowych, kontynentalnych borów sosnowych oraz niżowych buczyn.

W mieście przeważa roślinność antropogeniczna (wprowadzona przez człowieka), a roślinność naturalna zachowała się fragmentarycznie w siedliskach niedostępnych do wykorzystania przez człowieka. Roślinność antropogeniczna to rośliny uprawne, rośliny towarzyszące roślinom uprawnym, rośliny spotykane na terenach zabudowy (roślinność ruderalna).

W granicach miasta występują następujące typy szaty roślinnej:

- zwarte kompleksy leśne,
- zbiorowiska semileśne i leśne nadrzeczne,
- śródpolne kępy zadrzewień i zakrzewień,
- zieleń urządzona,
- zwarte zespoły ogrodów działkowych i ogrodów użytkowych,
- agrocenozy.

---

² Bank Danych Regionalnych GUS- www.stat.gov.pl

Tabela 2. Powierzchnia poszczególnych typów obszarów zieleni na terenie miasta Bartoszyce.

Typ	Powierzchnia [ha]
Parki	12,9
Zieleńce	26,2
Zieleń uliczna	5,6
Zieleń osiedlowa	6,9
Razem	51,6

Źródło: dane UM

Powierzchnia terenów zieleni miejskiej stanowi 4,7% ogólnej powierzchni miasta.

Świat zwierząt, tak jak w przypadku świata roślin jest reprezentowany przez gatunki związane z terenami wykorzystywanymi przez człowieka: ptaki środowiska miejskiego i parkowego, drobne ssaki, itp. Wyjątkiem od tej reguły jest liczna populacja bobrów występująca na rzece Łynie w granicach miasta.

Dużym zagrożeniem dla i tak niezbyt zróżnicowanego świata roślin i zwierząt jest:

- wiosenne wypalanie traw, które jest praktykowane na terenach nieużytków i łąk na obrzeżach miasta,
- wprowadzanie na tereny zieleni miejskiej nadmiernej liczby drzew iglastych, które nie mają odpowiednich warunków do wzrostu (zanieczyszczenie powietrza) i nie stanowią właściwego środowiska do bytowania większości ptaków.

NATURA 2000

W pobliżu granic miasta wyznaczono obszar, który zostanie włączony w europejską sieć obszarów chronionych NATURA 2000 (pełna nazwa sieci to: Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000). Sieć obejmuje obszary chronione na terenie państw członkowskich Unii Europejskiej. Celem utworzenia sieci jest ochrona cennych pod względem przyrodniczym i zagrożonych składników różnorodności biologicznej w państwach Unii Europejskiej. W skład sieci Natura 2000 wchodzi dwa typy obszarów:

- Obszary specjalnej ochrony (dalej OSO), wyznaczone na podstawie Dyrektywy Rady 79/409/EWG w sprawie ochrony dzikich ptaków, tzw. „Ptasiej”, dla gatunków ptaków wymienionych w załączniku I do Dyrektywy,
- Specjalne obszary ochrony (dalej SOO) wyznaczone na podstawie Dyrektywy Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, tzw. „Siedliskowej”, dla siedlisk przyrodniczych wymienionych w załączniku I oraz siedlisk gatunków zwierząt i roślin wymienionych w załączniku II do Dyrektywy.

Przez północną część powiatu bartoszyckiego (Bartoszyce - gmina miejska (21,9 ha), Górowo Haweckie - gmina miejska (29,2 ha), Bartoszyce - gmina wiejska (25.919,8 ha), Górowo Haweckie - gmina wiejska (32.587,3 ha), Sępólno (23.129,2 ha), przebiega rozległy obszar specjalnej ochrony „Ostoja Warmińska” (kod PLB280015, obejmujący ogółem powierzchnię obejmującą obszar 142.016,2 ha).

Na terenie miasta Bartoszyce nie wyznaczono obszaru Natury 2000 znajduje się on poza granicą administracyjną miasta.

Obszary Szczególnej Ochrony są powoływane w celu ochrony przestrzeni życiowej ptaków wymienionych w załączniku I Dyrektywy Ptasiej. Na obszarach wchodzących w skład sieci NATURA 2000 działalność rolna, leśna, rybacka, łowiecka, amatorski połów ryb i utrzymanie urządzeń ochrony przeciwpowodziowej nie będzie podlegać ograniczeniom, jeżeli działania te nie wpłyną negatywnie na gatunki, dla ochrony których wyznaczono obszar.

W przypadku miasta Bartoszyce, które znajduje się jedynie w sąsiedztwie Ostoi Warmińskiej (dawniej „Warmińskie bociany”) - obszaru specjalnej ochrony ptaków (Dyrektywa Ptasia).

Powierzchnia obszaru wynosi 142.016,2 ha, kod obszaru: PLB280015. Obszar leży na Warmii, w południowej części Niziny Staropruskiej. Teren ostoi pokrywają głównie lasy, łąki, pastwiska i grunty orne. Podstawowym celem, dla którego została utworzona ostoja jest ochrona bociana białego. Jest to gatunek cenny dla ochrony bioróżnorodności w Europie. W Polsce przystępuje do lęgów największa liczba bocianów spośród wszystkich krajów europejskich. W okresie lęgowym ostoję zasiedla około 2% populacji krajowej bociana. Miejscem żerowania bocianów są liczne tu wilgotne łąki i pastwiska oraz odłogi powstałe po rozpadzie Państwowych Gospodarstw Rolnych. W większości wsi na terenie ostoi gnieździ się co najmniej jedna para bocianów. Są jednak wsie, gdzie jest po 10, 20, 30 a nawet 40 gniazd bocianich. Zdarza się również, że we wsiach mieszka więcej bocianów, niż ludzi m.in. w Żywkowie. Występują tu również inni cenni przedstawiciele awifauny m.in. orlik krzykliwy, derkacz i żuraw.

Obszar jest położony w północnej części woj. warmińsko-mazurskiego i ciągnie się pasem długości ok. 115 km i szerokości 10-20 km wzdłuż granicy państwowej z obwodem kalinińskim Federacji Rosyjskiej. Na wschodzie obszar sięga jeziora Oświn, na zachodzie zaś - doliny niewielkiej rzeki Gołubej, dopływu Banówki. Środkowa i wschodnia część obszaru leży na Nizinie Staropruskiej, obejmując w całości dwa mezoregiony: Równinę Sępopolską i Wzniesienia Górowskie. Ponad połowa obszaru jest położona na Równinie Sępopolskiej. Pomimo niewielkiej liczby jezior w ostoi jest bardzo wiele śródpolnych i śródleśnych mokradeł, sprzyjających różnorodności biologicznej. Obszar ten ma niewielką gęstość zaludnienia i stale się wyludnia. W jego granicach znajduje się tylko jedno nieduże miasto – Sępopol, na obrzeżach ostoi zaś leżą dwa inne miasta: Bartoszyce i Górowo Haweckie. Niespełna 10-15 lat temu w tym regionie kraju na większości terenów uprawnych funkcjonowały PGRy. Pozostała część była zagospodarowana przez niewielkie indywidualne gospodarstwa rolne o powierzchni poniżej 10-15 ha. Po rozpadzie PGRów, na objętych przez nie terenach utworzyły się odłogi, będące w pierwszych kilku latach atrakcyjnymi żerowiskami dla bocianów. Obecnie na części tych terenów (zwłaszcza na Nizinie Sępopolskiej) zaczęły powstawać wielkopowierzchniowe gospodarstwa rolne, nastawione na jeden rodzaj produkcji. Powoduje to powstanie monokultur o dużych powierzchniach. Część odłogowanych obszarów porolnych przejęły Lasy Państwowe, prowadząc na tych terenach zakrojoną na szeroką skalę akcję zalesień, szczególnie na obszarach przyległych do granicy państwowej. W rezultacie, w wielu rejonach o niegdyś otwartym lub mozaikowym krajobrazie powstają monokultury rolne lub leśne, co prowadzi do zagłady niektórych cennych siedlisk, a w konsekwencji do zmniejszenia różnorodności krajobrazowej i gatunkowej tych terenów.

"Ostoja Warmińska" została zaproponowana jako obszar Natura 2000 przede wszystkim dla ochrony jednego gatunku - bociana białego, który osiąga tu największą liczebność i największe zagęszczenie w kraju. Jest to jednak również bardzo ważna ostoja dla wielu

innych gatunków ptaków, występują tu bowiem aż 93 gatunki ptaków waloryzujące obszary Natura 2000 (w tym 81 gatunków lęgowych i prawdopodobnie lęgowych). Jest wśród nich 38 gatunków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej i 15 gatunków z polskiej czerwonej księgi zwierząt.

Za najcenniejsze walory awifaunistyczne "Ostoi Warmińskiej" należy uznać:

- najliczniejszą w Polsce lokalną populację bociana białego występującego w liczbie ok. 1000 par, w najwyższym w kraju zagęszczeniu 71 par na 100 km²,
- liczną populację lęgową dwu innych rzadkich w kraju gatunków - orlika krzykliwego i żurawia,
- potwierdzone gniazdowanie dwu skrajnie nielicznych w kraju gatunków: gadożera i łabędzia krzykliwego,
- gniazdowanie innych nielicznych w kraju gatunków: bąka, bociana czarnego, gągoła, bielika, błotniaka łąkowego, puchacza, zielonki, dzięcioła białogrzbiatego i wąsatki,
- możliwe gniazdowanie skrajnie nielicznego w kraju orlika grubodziobego,
- możliwe gniazdowanie kolejnych bardzo rzadkich gatunków: podgorzałki, gęgawy, kani rudej, kani czarnej, rybołowa, kropiatki, puszczyka uralskiego, włośchatki, kulika wielkiego, rybitwy białoskrzydłej, dzięcioła trójpalczastego i dzięcioła białoszyjego,
- gniazdowanie lokalnie rzadkich gatunków jak: zausznik, rycyk i dudek,
- dość liczną populację lęgową takich gatunków waloryzujących jak derkacz, przepiórka i gąsiorek.

Wody

Przeważająca część terenów nadleśnictwa położonych jest na obszarze Równiny Sępolskiej, stanowiącej rozległą nieckę wypełnioną utworami czwartorzędowymi w postaci nieprzepuszczalnej warstwy ilów i glin. Pod tą warstwą znajdują się poziomy wodonośne. Jest to obszar, na którym znajduje się jeden z Głównych Zbiorników Wód

Podziemnych – Subzbiornik Warmia (nr 205). W wybranych punktach obserwacyjnych prowadzony jest monitoring wód podziemnych (tzn. wykonywane są systematyczne pomiary i badania stanu zwierciadła wód podziemnych, ich jakości oraz dokonywana jest interpretacja otrzymanych wyników). Badania takie mają na celu wspomaganie działań, które likwidowałyby albo zmniejszały wpływ czynników antropogennych na wody podziemne.

Same Bartoszyce położone są nad rzeką Łyną, największą rzeką województwa, której wody odpływają w kierunku Obwodu Kaliningradzkiego i mają w przekroju przygranicznym charakter pozaklasowy.

Łyna jest rzeką II rzędu, lewobrzeżnym dopływem Pregoly. Jej długość wynosi 263,7 km., w tym na terenie Polski około 190 km. Zlewnia w granicach kraju zajmuje obszar blisko 5700 km².

Największym źródłem zanieczyszczenia Łyny wg badań WIOŚ w Olsztynie z 2007 r, jest miasto Olsztyn, a w następnej kolejności Bartoszyce, Lidzbark Warmiński, Dobrze Miasto, Sępól i Łańsk.

Wody Łyny na kontrolowanych w 2007 r. przez WIOŚ w Olsztynie odcinkach odpowiadały IV klasie jakości. We wszystkich punktach pomiarowych na wynik klasyfikacji wpływały: wysokie wartości barwy, zawartości substancji organicznych oraz stan sanitarny wód. Zawartość miogenów była umiarkowana i mieściła się w granicach normy I-III klasy.

Na najbardziej interesującym z punktu widzenia niniejszego ocenę stanu wód Łyny wystawiono na podstawie badań w jednym punkcie kontrolnym, zlokalizowanym powyżej Bartoszyce.

Spośród wskaźników fizykochemicznych, wspierających element biologiczny ChZT-Mn oraz BZT5 przyjmowały wartość percentyla 90 przekraczające granicę II klasy jakości.

Substancje z listy zanieczyszczeń syntetycznych i niesyntetycznych nie przekraczały norm dla stanu dobrego i powyżej dobrego.

Badanym elementem biologicznym był fitoplankton. Na stanowisku powyżej Bartoszyce zbiornisko fitoplanktonu w sposób stały opanowały okrzemki, kryptofity, zielenice i sinice. Gatunki z tych grup oznaczane były w każdej próbie, przy czym ich liczebność zmieniała się sezonowo. Obecność organizmów z grup zielenic i kryptofitów świadczyć może o zasobności siedliska w dostępne biologicznie formy azotu i fosforu oraz związków organicznych. Analiza gatunkowa wskazuje, że są to w przewadze organizmy saprokseniczne –unikające siedlisk mocno zanieczyszczonych.

Analiza fitoplanktonu oraz stwierdzone maksymalne stężenie chlorofilu „a” w wodzie na poziomie 37,4 µg/dm³ wskazuje na umiarkowany stan wskaźnika biologicznego co daje umiarkowany stan ekologiczny badanej jednolitej części Łyny. Stan chemiczny wód Łyny w punkcie powyżej Bartoszyce określono jako bardzo dobry – z uwagi na brak przekroczeń dopuszczalnych norm dla badanych chemicznych wskaźników jakości³.

Na terenie miasta Bartoszyce największym dopływem rzeki Łyny jest prawobrzeżny dopływ rzeki Suszycy. Ponadto na terenie miasta znajdują się dwa zbiorniki wód stojących jeden powstały w wyniku piętrzenia wód rzeki Suszycy, położony między ul. Marksa a Wawrzynami. Na rzece tej zbudowano jaz żelbetowy piętrzący wodę na wysokość 1,4 m, w wyniku piętrzenia gromadzone jest maksymalnie 66,5 tys. m³ wody na potrzeby obiektu sportowo-rekreacyjnego o pow. działki wynoszącej 13.1826 ha w tym zbiornik wodny zajmuje pow. 2.1690 ha (kąpielisko miejskie) oraz drugi zbiornik położony przy ul. PCK o pow. 3.8648 ha przy czym zbiornik wodny zajmuje pow. 2.3988 ha (zbiornik wodny „Barbet”). Z „Oceny stanu sanitarnego za rok 2007” przedłożonego przez Państwowy Powiatowy Inspektorat Sanitarny w Bartoszycach wynika, że w 2007r. przez większość sezonu (od 30 czerwca do 9 sierpnia) jedyne kąpielisko w mieście było nieczynne ze względu na zakwity sinic powodujące wyraźną zmianę barwy, zmętnienia i zapachu wody. Wykonano 10 kontroli jakości wody. Pod względem mikrobiologicznym woda w jezioru przy ulicy Kętrzyńskiej odpowiadała obowiązującym normom. Stwierdzono jedynie zbyt małą przeźroczystość oraz okresowe przekroczenia dopuszczalnych norm BZT.

Z „Oceny Stanu Sanitarnego za rok 2008” wynika, że „większość sezonu kąpielisko miejskie było nieczynne ze względu na zakwity sinic powodujące wyraźną zmianę barwy, zmętnienia i zapachu wody. Wykonano 14 kontroli jakości wody. Pod względem mikrobiologicznym woda w jezioru przy ulicy Kętrzyńskiej odpowiadała obowiązującym normom. PPIS w Bartoszycach uważa, że w związku z przeprowadzonymi ostatnio pracami przy jezioru miejskim, zakwity sinic będą występować zawsze w okresach podwyższonych temperatur, co wpłynie na brak przydatności wody do kąpieli.⁴

³ „Raport o stanie środowiska województwa warmińsko – mazurskiego w 2007 roku”, Inspekcja Ochrony Środowiska Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie, Olsztyn 2008

⁴ Raport z realizacji „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA BARTOSZYCE NA LATA 2004-2007 z perspektywą na lata 2008-2011”, Bartoszyce, listopad 2009r.

Największy akwen w okolicy Bartoszyca -ok 7 km od miasta to Jezioro Kinkajmskie. Jezioro ma powierzchnię 152 ha i niewielką głębokość bo około 2 m. Jezioro Kinkajmskie poddawane jest silnym procesom eutrofizacji, dno ma zamulone, a północno - zachodnia jego część jest już prawie całkowicie zarośnięta. Większość brzegów jest porośnięta szuwarami. Dla celów rekreacyjnych nadaje się część południowo - wschodnia jeziora niedaleko wsi Kinkajmy. Jezioro zamieszkuje liczne ptactwo wodne.

Powietrze

W stosunku do roku 2006r. średnie roczne stężenia dwutlenku siarki i dwutlenku azotu wykazały tendencje spadkowe wg raportu o stanie środowiska województwa za rok 2007. Klasyfikacja powiatu jest zgodna ze średnią dla całego województwa. Województwo warmińsko - mazurskie w skali całego kraju pod względem jakości powietrza atmosferycznego należy do czołówki. Ocenę pod kątem ochrony roślin przeprowadzono dla trzech rodzajów zanieczyszczeń (SO₂, tlenki azotu, ozonu dla okresu wegetacji (1 maja - 31 lipca) dla 7 stref. Miasto Bartoszyce należy do strefy (bartoszycko - lidzbarskiej) średnie stężenie SO₂ wahało się od w obrębie Konopaty od 3,2 - 1,1 [µg/m³] obręb Dobrocin. Średnie stężenie za okres zimowy wynosiło w 2007r. 4,6 [µg/m³] obręb Konopaty, wartości dopuszczalne wynoszą 20 [µg/m³] dla całego kraju i okresu zimowego. Poziom tlenków azotu kształtował się na poziomie 7,17 [µg/m³] obręb Konopaty, poziom dopuszczalny 30 [µg/m³] jest wyrażony jako średnia roczna wartość.

W związku z powyższym strefę bartoszycko-lidzbarską, do której należy miasto zakwalifikowano do klasy A.

3.2. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanej Strategii

Istotnym elementem odniesienia dla oceny, na ile przewidywane działalności wpłyną na poszczególne aspekty środowiska, jest także tzw. „opcja zerowa”, czyli prognoza w jakim kierunku zmieniłoby się środowisko w przypadku braku realizacji planowanych zadań. Nie podejmowanie działań nie zawsze ma charakter prośrodowiskowy, wręcz przeciwnie, częste są sytuacje, gdy planowane działania dzięki osiąganym efektom pośrednio lub bezpośrednio niosą korzyści środowiskowe.

Przewiduje się, że brak realizacji strategii spowodowałby następujące skutki:

a) pozytywne dla środowiska i mieszkańców

1. Niepodejmowanie działań na rzecz aktywizacji gospodarczej (zwłaszcza rozwoju Specjalnej Strefy Ekonomicznej) miałyby pozytywne konsekwencje w postaci nie zwiększania emisji zanieczyszczeń powietrza oraz zanieczyszczeń wód.
2. Zmniejszenie zagrożenia spowodowanego intensyfikacją wykorzystania walorów przyrodniczych polegającego na penetracji terenów cennych przyrodniczo, w tym pobliskich miastu obszarów Natura 2000.

b) negatywne dla środowiska i mieszkańców

1. Wzrost niekorzystnych oddziaływań wynikających z intensywnego ruchu komunikacyjnego (zwłaszcza tranzytu w przewozach ciężarowych).
2. Dalsza pauperyzacja społeczeństwa i wzrost zachowań patologicznych (dewastacja terenów zielonych, grabież drewna z lasów, zaśmiecanie itp.) wynikająca z braku pracy. Pośrednio wiąże się to z długofalowymi konsekwencjami ubóstwa społecznego - pogarszaniem jakości życia, obniżaniem

- długości życia, a także wychowywaniem kolejnych pokoleń niezaradnych życiowo i zależnych od pomocy socjalnej.
3. Wzrost ilości ścieków nieoczyszczonych odprowadzanych bezpośrednio do rzek i gleby będący wynikiem zmniejszającego się tempa rozwoju infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, w tym szczególnie kanalizacji sanitarnej, w tym kanalizacji deszczowej.
  4. Nieuregulowana do końca gospodarka odpadami w mieście
  5. Niepodejmowanie działań na rzecz rozwoju, wzbogacania i rewitalizacji terenów zieleni miejskiej - podnoszącej jakość zamieszkania w mieście, wykorzystywanej dla rekreacji oraz pełniącej funkcje izolacyjne.
  6. Utrudnienie dostępu do sieci teleinformatycznej mogącej służyć edukacji ekologicznej i kształtowaniu pozytywnych postaw wobec środowiska przyrodniczego.
  7. Narastające i powtarzające się sytuacje konfliktowe w zakresie ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, rozumianego jako zachowanie równowagi pomiędzy poszczególnymi funkcjami w mieście.

Analiza powyższych skutków braku realizacji Strategii prowadzi do wniosku, iż niezrealizowanie dokumentu wywołać może zarówno skutki pozytywne jak i negatywne. Niemniej widoczna jest przewaga głównych i ogólnie sformułowanych skutków negatywnych wymienionych powyżej. Należy podkreślić, iż najważniejsze i najgłębsze skutki mogą wystąpić w sferze społecznej. Brak realizacji zaproponowanych działań odnoszących się bezpośrednio do społeczności miasta (rozwój turystyki, przedsiębiorczości pozwoli na tworzenie nowych miejsc pracy, ułatwienie dostępu do podnoszenia kwalifikacji) w szerszej perspektywie czasowej pogłębi ubożenie społeczności Bartoszyce, a to może doprowadzić do ogólnego pogorszenia się stanu środowiska przyrodniczego. Wśród społeczeństw uboższych oraz o niższym poziomie edukacji postawy antyśrodowiskowe i antyekologiczne powszechnie są akceptowane

Również brak realizacji wyznaczonych w Strategii działań dotyczących budowy infrastruktury technicznej może spowodować negatywne skutki dla środowiska objawiające się wzrostem zanieczyszczenia środowiska.

Niemniej należy podkreślić, iż uczynienie jednym głównych obszarów rozwojowych miasta turystyki nie może nie doprowadzić do negatywnych oddziaływań na środowisko, w tym przekroczenia chłonności terenu w tym zakresie.

Reasumując; należy stwierdzić, iż korzystnym z punktu widzenia środowiska przyrodniczego i zdrowia ludzi jest wariant doprowadzenia do realizacji celów strategicznych zapisanych w Strategii. Presja społeczna na zagospodarowywanie coraz to nowych terenów, w tym atrakcyjnych przyrodniczo oraz ogólna sytuacja społeczno-gospodarcza panująca w Polsce nie pozwoli na uniknięcie konfliktowych aspektów rozwoju poszczególnych sfer życia. Zwłaszcza rozwój turystyki pociąga za sobą obciążenie zasobów naturalnych i zmianę krajobrazu eksploatowanego terenu. Zalecane jest zatem wcześniejsze opracowanie planów działań, które umożliwią rozwój miasta przy jednoczesnym zachowaniu równowagi ekologicznej. Żadne z zadań infrastrukturalnych planowanych w ramach strategii nie może zostać zrealizowane bez poprzedzenia go szczegółową analizą oddziaływania na środowisko. Należy zatem oczekiwać, że realizacja celów zapisanych w Strategii wraz z uwzględnieniem uwag zapisanych na końcu niniejszej Prognozy doprowadzi do ogólnej poprawy stanu środowiska przyrodniczego i zdrowia mieszkańców miasta.

Tabela 3 Przewidywane skutki braku realizacji celów Strategii

Elementy środowiska	Cel strategii (brak realizacji tego celu)	Skutki (braku realizacji celu) o charakterze pozytywnym	Skutki (braku realizacji celu) o charakterze negatywnym
Różnorodność biologiczna	<p>STREFA SPOŁECZNA Cel główny: Zwiększenie atrakcyjności miasta Bartoszyce jako miejsca zamieszkania. Cele szczegółowe: 1. Tworzenie warunków dla środowiska kultury oraz wspieranie inicjatyw kulturalnych. 2. Wzbogacenie oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej. 3. Stworzenie warunków dla rozwoju sportu masowego i rekreacji 4. Tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu kulturalnego, sieci świetlic oraz imprez z udziałem artystów profesjonalnych w oparciu o Dom Kultury.</p> <p>STREFA GOSPODARCZA Cel główny: Komplementarny rozwój gospodarki miasta Cele szczegółowe: 1. Tworzenie warunków dla rozwoju lokalnego handlu i usług – aktywizacja przedsiębiorczości. 2. Rozwój Warmińsko Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. 3. Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej miasta. 4. Upowszechnianie Internetu i technologii informatycznych dla rozwoju gospodarczego. 5. Rozwijanie systemu promocji miasta.</p> <p>STREFA PRZESTRZENNO – EKOLOGICZNA Cel główny: Rozwój infrastruktury turystycznej, społecznej, kulturalnej i edukacyjnej. Cele szczegółowe: 1. Wzrost potencjału turystycznego miasta Bartoszyce 2. Rozwój infrastruktury sportowej, kulturalnej, edukacyjnej zwiększającej atrakcyjność zamieszkania oraz atrakcyjność inwestycyjną miasta Bartoszyce. 3. Rozwój turystyki transgranicznej w regionie trans granicznym Bartoszyce, Bagrationowska i Pionierska 4. Kreowanie / propagowanie zdrowego stylu życia 5. Poprawa infrastruktury technicznej miasta / Rewitalizacja kompleksowa zabudowy historycznej miasta.</p>	<p>Zmniejszenie zagrożenia spowodowanego intensyfikacją wykorzystania walorów przyrodniczych polegającego na penetracji pobliskich miastu terenów cennych przyrodniczo, w tym Natura 2000.</p>	<p>Dalsza pauperyzacja społeczeństwa i wzrost zachowań patologicznych (dewastacja terenów zielonych, niekontrolowane zaśmiecanie, itp.) wynikająca z ubóstwa społecznego oraz niskiego poziomu edukacji.</p>

<p>Ludzie</p>	<p>STREFA SPOŁECZNA Cel główny: Zwiększenie atrakcyjności miasta Bartoszyce jako miejsca zamieszkania. Cele szczegółowe: 1. Tworzenie warunków dla środowiska kultury oraz wspieranie inicjatyw kulturalnych. 2. Wzbogacenie oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej. 3. Stworzenie warunków dla rozwoju sportu masowego i rekreacji 4. Tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu kulturalnego, sieci świetlic oraz imprez z udziałem artystów profesjonalnych w oparciu o Dom Kultury.</p> <p>STREFA GOSPODARCZA Cel główny: Komplementarny rozwój gospodarki miasta Cele szczegółowe: 1. Tworzenie warunków dla rozwoju lokalnego handlu i usług – aktywizacja przedsiębiorczości. 2. Rozwój Warmińsko Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. 3. Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej miasta. 4. Upowszechnianie Internetu i technologii informatycznych dla rozwoju gospodarczego. 5. Rozwijanie systemu promocji miasta.</p> <p>STREFA PRZESTRZENNO – EKOLOGICZNA Cel główny: Rozwój infrastruktury turystycznej, społecznej, kulturalnej i edukacyjnej. Cele szczegółowe: 1. Wzrost potencjału turystycznego miasta Bartoszyce 2. Rozwój infrastruktury sportowej, kulturalnej, edukacyjnej zwiększającej atrakcyjność zamieszkania oraz atrakcyjność inwestycyjną miasta Bartoszyce. 3. Rozwój turystyki transgranicznej w regionie trans granicznym Bartoszyc, Bagrationowska i Pionierska 4. Kreowanie / propagowanie zdrowego stylu życia 5. Poprawa infrastruktury technicznej miasta / Rewitalizacja kompleksowa zabudowy historycznej miasta.</p>		<p>Dalsza pauperyzacja społeczeństwa i wzrost zachowań patologicznych (dewastacja terenów zielonych, zaśmiecanie itp.) wynikająca z braku pracy.</p> <p>Utrudnienie dostępu do sieci teleinformatycznej mogącej służyć edukacji ekologicznej i kształtowaniu pozytywnych postaw proekologicznych.</p> <p>Zagrożenia ładu przestrzennego rozumianego jako zachowanie równowagi pomiędzy różnymi funkcjami miasta.</p>
----------------------	---	--	--

<p>Wody, zasoby naturalne</p>	<p>STREFA GOSPODARCZA <i>Cel główny:</i> <i>Komplementarny rozwój gospodarki miasta</i> Cele szczegółowe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzenie warunków dla rozwoju lokalnego handlu i usług – aktywizacja przedsiębiorczości. 2. Rozwój Warmińsko Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. 3. Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej miasta. 4. Upowszechnianie Internetu i technologii informatycznych dla rozwoju gospodarczego. 5. Rozwijanie systemu promocji miasta. <p>STREFA PRZESTRZENNO – EKOLOGICZNA <i>Cel główny:</i> <i>Rozwój infrastruktury turystycznej, społecznej, kulturalnej i edukacyjnej.</i> Cele szczegółowe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost potencjału turystycznego miasta Bartoszyce 2. Rozwój infrastruktury sportowej, kulturalnej, edukacyjnej zwiększającej atrakcyjność zamieszkania oraz atrakcyjność inwestycyjną miasta Bartoszyce. 3. Rozwój turystyki transgranicznej w regionie trans granicznym Bartoszyce, Bagrationowska i Pionierska 4. Kreowanie / propagowanie zdrowego stylu życia 5. Poprawa infrastruktury technicznej miasta / Rewitalizacja kompleksowa zabudowy historycznej miasta. 	<p>Brak dodatkowych zanieczyszczeń powietrza i wody powstających w wyniku zlokalizowania nowych zakładów przemysłowych na terenie Bartoszyce.</p> <p>Brak antropopresji na Łynę oraz inne atrakcyjne turystycznie wody powierzchniowe w okolicy Bartoszyce.</p>	<p>Wzrost ilości ścieków nieczyszczonych odprowadzanych bezpośrednio do rzek i gleby będący wynikiem zmniejszającego się tempa rozwoju infrastruktury ochrony środowiska, w tym szczególnie kanalizacji sanitarnej i deszczowej. Nieuregulowana do końca gospodarka odpadami. Degradacja, w tym zaśmiecanie, niszczenie niezagospodarowanych terenów zielonych w mieście.</p>
--------------------------------------	---	---	---

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Powierzchnia ziemi, krajobraz</p>	<p>STREFA GOSPODARCZA <i>Cel główny:</i> <i>Komplementarny rozwój gospodarki miasta</i> <i>Cele szczegółowe:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzenie warunków dla rozwoju lokalnego handlu i usług – aktywizacja przedsiębiorczości. 2. Rozwój Warmińsko Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. 3. Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej miasta. 4. Upowszechnianie Internetu i technologii informatycznych dla rozwoju gospodarczego. 5. Rozwijanie systemu promocji miasta. <p>STREFA PRZESTRZENNO – EKOLOGICZNA <i>Cel główny:</i> <i>Rozwój infrastruktury turystycznej, społecznej, kulturalnej i edukacyjnej.</i> <i>Cele szczegółowe:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost potencjału turystycznego miasta Bartoszyce 2. Rozwój infrastruktury sportowej, kulturalnej, edukacyjnej zwiększającej atrakcyjność zamieszkania oraz atrakcyjność inwestycyjną miasta Bartoszyce. 3. Rozwój turystyki transgranicznej w regionie trans granicznym Bartoszyce, Bagrationowska i Pionierska 4. Kreowanie / propagowanie zdrowego stylu życia 5. Poprawa infrastruktury technicznej miasta / Rewitalizacja kompleksowa zabudowy historycznej miasta. 		<p>Wzrost ilości ścieków nieczyszczonych odprowadzanych bezpośrednio do rzek i gleby będący wynikiem zmniejszającego się tempa rozwoju infrastruktury ochrony środowiska, w tym szczególnie kanalizacji sanitarnej i deszczowej. Nieuregulowana do końca gospodarka odpadami. Degradacja, w tym zaśmiecanie, niszczenie niezagospodarowanych terenów zielonych w mieście.</p>
--	---	--	---

<p>Klimat / stan powietrza</p>	<p>STREFA GOSPODARCZA <i>Cel główny:</i> <i>Komplementarny rozwój gospodarki miasta</i> Cele szczegółowe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzenie warunków dla rozwoju lokalnego handlu i usług – aktywizacja przedsiębiorczości. 2. Rozwój Warmińsko Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. 3. Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej miasta. 4. Upowszechnianie Internetu i technologii informatycznych dla rozwoju gospodarczego. 5. Rozwijanie systemu promocji miasta. <p>STREFA PRZESTRZENNO – EKOLOGICZNA <i>Cel główny:</i> <i>Rozwój infrastruktury turystycznej, społecznej, kulturalnej i edukacyjnej.</i> Cele szczegółowe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost potencjału turystycznego miasta Bartoszyce 2. Rozwój infrastruktury sportowej, kulturalnej, edukacyjnej zwiększającej atrakcyjność zamieszkania oraz atrakcyjność inwestycyjną miasta Bartoszyce. 3. Rozwój turystyki transgranicznej w regionie trans granicznym Bartoszyce, Bagrationowska i Pionierska 4. Kreowanie / propagowanie zdrowego stylu życia 5. Poprawa infrastruktury technicznej miasta / Rewitalizacja kompleksowa zabudowy historycznej miasta. 	<p>Zmniejszona antropopresja przy braku rozwoju turystyki na terenach cennych przyrodniczo.</p>	<p>Częściowa poprawa mikroklimatu miasta poprzez zaprzestanie rozwoju nowych terenów przemysłowych i mieszkaniowych.</p> <p>Dalsze pogarszanie warunków życia spowodowane nierozwiązanymi problemami układu komunikacyjnego miasta</p> <p>Pogarszanie się warunków arosanitarnych na terenach mieszkaniowych, zwłaszcza w okresie letnim, spowodowane większym ruchem komunikacyjnym.</p>
---------------------------------------	---	---	---

<p>Zabytki oraz dobra materialne</p>	<p>STREFA SPOŁECZNA Cel główny: Zwiększenie atrakcyjności miasta Bartoszyce jako miejsca zamieszkania. Cele szczegółowe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzenie warunków dla środowiska kultury oraz wspieranie inicjatyw kulturalnych. 2. Wzbogacenie oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej. 3. Stworzenie warunków dla rozwoju sportu masowego i rekreacji 4. Tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu kulturalnego, sieci świetlic oraz imprez z udziałem artystów profesjonalnych w oparciu o Dom Kultury. <p>STREFA GOSPODARCZA Cel główny: Komplementarny rozwój gospodarki miasta Cele szczegółowe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzenie warunków dla rozwoju lokalnego handlu i usług – aktywizacja przedsiębiorczości. 2. Rozwój Warmińsko Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. 3. Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej miasta. 4. Upowszechnianie Internetu i technologii informatycznych dla rozwoju gospodarczego. 5. Rozwijanie systemu promocji miasta. <p>STREFA PRZESTRZENNO – EKOLOGICZNA Cel główny: Rozwój infrastruktury turystycznej, społecznej, kulturalnej i edukacyjnej. Cele szczegółowe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost potencjału turystycznego miasta Bartoszyce 2. Rozwój infrastruktury sportowej, kulturalnej, edukacyjnej zwiększającej atrakcyjność zamieszkania oraz atrakcyjność inwestycyjną miasta Bartoszyce. 3. Rozwój turystyki transgranicznej w regionie trans granicznym Bartoszyce, Bagrationowska i Pionierska 4. Kreowanie / propagowanie zdrowego stylu życia 5. Poprawa infrastruktury technicznej miasta / Rewitalizacja kompleksowa zabudowy historycznej miasta. 		<p>Brak ładu przestrzennego rozumianego jako zachowanie równowagi pomiędzy podstawowymi funkcjami miasta.</p>
--------------------------------------	---	--	---

Źródło: Opracowanie własne

4. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

4.1. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

Strategia ze względu na charakter tego dokumentu i konieczną ogólność zapisów uniemożliwia szczegółowe określenie obszarów, na których przewiduje się znaczące oddziaływanie. Strategia nie wskazuje bowiem bądź to konkretnych lokalizacji przedsięwzięć w niej ujętych, bądź konkretnego wachlarza podejmowanych działań, w tym działań infrastrukturalnych. W związku z tym nie ma możliwości dokonania pełnej analizy oddziaływania tych przedsięwzięć na środowisko.

W Strategii opracowano następujące pakiety zadań realizacyjnych w trzech kluczowych sferach rozwoju miasta. Określone w wyniku prac nad aktualizacją strategii cele wymagają wyznaczenia działań, osiągnięcie których przyczyni się do poprawy warunków życia mieszkańców i pozwoli na bieżące eliminowanie pojawiających się problemów społecznych, gospodarczych.

Tabela 4 Wyszczególnione działania realizacji celów Strategii

STREFA SPOŁECZNA	
Cel główny	Działania
Zwiększenie atrakcyjności miasta Bartoszyce jako miejsca zamieszkania.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozbudowa i modernizacja Domu Kultury oraz stworzenie Centrum Wielokulturowości. 2. Budowa ścieżek rowerowych. 3. Działania prowadzące do zapewnienia dostępu do Internetu dla każdego mieszkańca. 4. Rewitalizację Starówki oraz muzeum. 5. Budowę amfiteatru w parku Elżbiety. 6. Zorganizowanie systemowego współdziałania z innymi Jednostkami Samorządu Terytorialnego. 7. Utworzenie szkoły muzycznej o stopniu podstawowym. 8. Modernizacja i rozbudowa Miejskiej Biblioteki Publicznej

STREFA GOSPODARCZA	
Cel główny	Działania
Komplementarny rozwój gospodarki miasta	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uzbrojenie terenów pod przyszłe działania inwestycyjne. 2. Stworzenie infrastruktury rekreacyjnej nad jeziorem Kinkajmskim z infrastrukturą towarzyszącą. 3. Budowa hali targowej 4. Reaktywowanie połączenia kolejowego między Bartoszcami a Kaliningradem. 5. Budowa stancji wodnej nad Łyną, pogłębienie odcinka rzeki od mostu drogowego do mostu kolejowego na organizację imprez na rzece. 6. Uzbrojenie terenów w ramach WM SSE. 7. Wykorzystanie instrumentów rynku pracy do pobudzenia aktywności gospodarczej. 8. Budowa składowiska odpadów i systemu selektywnej zbiórki. 9. Wykorzystanie technologii informatycznych dla rozwoju gospodarczego.

STREFA PRZESTRZENNO – EKOLOGICZNA	
Cel główny	Działania
Rozwój infrastruktury turystycznej, społecznej, kulturalnej i edukacyjnej.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa pływalni i hali sportowo-widowiskowej 2. Rozbudowa i modernizacja obiektów kulturalnych 3. Budowa drugiego mostu na Łynie 4. Modernizacja mienia komunalnego, budowa mieszkań socjalnych 5. Uzbrojenie terenów pod działalność gospodarzą 6. Budowa hali dla targowiska i kupców w tym samym miejscu 7. Budowa ciągów spacerowo-rowerowych wzdłuż Łyny z zagospodarowaniem terenów zielonych 8. Powstanie muzeum Ziemi Bartoszyckiej 9. Rozwiązanie gospodarki odpadami poprzez budowę sortowni i wprowadzenie segregacji

Większość działań, których realizacja została zaplanowana w ramach analizowanej Strategii ma wpływ na komponenty i elementy środowiska przyrodniczego oraz warunki równoważenia rozwoju, a także na zdrowie ludzi.

Realizacja działań, zwłaszcza działań zgrupowanych w Strefie Gospodarczej oraz Strefie Przestrzenno – Ekologicznej Strategii powinna korzystnie wpłynąć głównie na zdrowie ludzi, jakość powierzchni ziemi i zasoby (poprzez recykling). Korzystny wpływ części działań dotyczy też jakości wizualno-estetycznej krajobrazu oraz zagospodarowania i ładu przestrzennego, atrakcyjności podróży pieszych i rowerowych i potencjału biotycznego terenów.

Dla części działań planowanych do realizacji nie zidentyfikowano żadnych znaczących oddziaływań na środowisko i zdrowie ludzi. Dotyczy to głównie działań z zakresu infrastruktury społeczeństwa informacyjnego oraz tzw. „miękkich” zadań realizacyjnych jak powstanie Muzeum Ziemi Bartoszyckiej czy szkoły muzycznej.

Dwa rodzaje działań zidentyfikowano jako zadania potencjalnie oddziaływujące negatywnie na kilka komponentów środowiska i warunków równoważenia rozwoju. Dotyczy to zadań: „Budowa stacji wodnej nad Łyną, pogłębienie odcinka rzeki od mostu drogowego do mostu kolejowego na organizację imprez na rzece” oraz „Stworzenie infrastruktury rekreacyjnej nad jeziorem Kinkajmskim z infrastrukturą towarzyszącą”.

4.2. Przewidywane znaczące oddziaływania (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe, pozytywne i negatywne) na środowisko, w tym na obszar Natura 2000

Oznaczenia:

- (+) - realizacja celu spowoduje pozytywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia
- (-) - realizacja celu spowoduje negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia
- (0) - realizacja celu nie wpływa w sposób zauważalny na analizowane zagadnienie
- (+/-) - realizacja celu może spowodować zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia
- (N) – brak możliwości jednoznacznego określenia spodziewanego oddziaływania i skutków – są one zależne od wyboru szczegółowych rozwiązań lub innych niemożliwych obecnie do przewidzenia i uwzględnienia w symulacji, uwarunkowań

Tabela 5 Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska

	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:												
	Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczną	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
STREFA SPOŁECZNA	0	0/N	+	N	N	0/N	0/N	+/0	+	0	0	+/0	+
<i>Zwiększenie atrakcyjności miasta Bartoszyce jako miejsca zamieszkania.</i>													
Priorytetowe typy zadań													
1. Rozbudowa i modernizacja Domu Kultury oraz stworzenie Centrum Wielokulturowości.	0	0	+	0	0	0	0	0	+	0	0	0	+
2. Budowa ścieżek rowerowych.	0	N	+	N	N	N	+	+	+	N	0	0	+
3. Działania prowadzące do zapewnienia dostępu do Internetu dla każdego mieszkańca.	0/+	0	+	0/+	0/+	0/+	0/+	0/+	0/+	0/+	0/+	0/+	0/+
4. Rewitalizację Starówki oraz muzeum.	0	0	+	N	N	N	0/+	0/+	+	0/+	0	+	+
5. Budowę amfiteatru w parku Elżbiety.	0	0	+	N	N	N	N	+/-	+	0	0	+	+
6. Zorganizowanie systemowego współdziałania z innymi Jednostkami Samorządu Terytorialnego.	+/-	+/-	N/+	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	0	+/-	+/-	+/-
7. Utworzenie szkoły muzycznej o stopniu podstawowym.	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+/-

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii Rozwoju Miasta Bartoszyce na lata 2009 -2015

8. Modernizacja i rozbudowa Miejskiej Biblioteki Publicznej	0	0	+/	0	0	N	N	N	N	N	0	0	+
STREFA GOSPODARCZA	N	N	+/N	N	N	N	0/N	N	N	N	N	0/N	0/N
<i>Komplementarny rozwój gospodarki miasta</i>													
Priorytetowe typy zadań													
1. Uzbrojenie terenów pod przyszłe działania inwestycyjne.	N	N	+/N	N	N	N	N	N	N	N	N	0/N	N/+
2. Stworzenie infrastruktury rekreacyjnej nad jeziorem Kinajmskim z infrastrukturą towarzyszącą.	N	-/N	+/N	-/N	-/N	-/N	0/N	N	-/N	0/N	-/N	0/N	0/N
3. Budowa hali targowej	0	N	+	N	N	N	0/N	0/N	0	0/N	0/N	0/N	0
4. Reaktywowanie połączenia kolejowego między Bartoszycami a Kaliningradem.	N	0	+/-	N	N	0	0	0	0	0	0	0	0
5. Budowa stacji wodnej nad Łyną, pogłębienie odcinka rzeki od mostu drogowego do mostu kolejowego na organizację imprez na rzece.	N	N/-	N	N/-	N/-	N/-	0	N/-	N/-	0	N/-	0	0
6. Uzbrojenie terenów w ramach WM SSE.	N	N	+	N	N	N	N/-	N	N/-	N/-	N	N	+
7. Wykorzystanie instrumentów rynku pracy do pobudzenia aktywności gospodarczej.	N	N	+	N	N	N	N/0	N	N	N/0	N/0	N/+	N/+
8. Budowa składowiska odpadów i systemu selektywnej zbiórki.	N	N/+	+	N/+	N/+	N/+	N/+	N/+	N/+	N/+	N/+	N/0	N/+
9. Wykorzystanie technologii informatycznych dla rozwoju gospodarczego.	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0/+
STREFA PRZESTRZENNO -	N/+	N	N/+	N	N	N/+	N/+	N/+	N/+	N/+	N/+	0/+	N/+

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii Rozwoju Miasta Bartoszyce na lata 2009 -2015

EKOLOGICZNA														
<i>Rozwój infrastruktury turystycznej, społecznej, kulturalnej i edukacyjnej.</i>														
Priorytetowe typy zadań														
1. Budowa pływalni i hali sportowo-widowiskowej	N	N	+	N	N	N	N	N	N/0	N/0	N	0	0/+	
2. Rozbudowa i modernizacja obiektów kulturalnych	N	N/0	+	N/0	N/0	N/0	N/+	N/0	N/+	N/+	N/0	+/0	+/0	
3. Budowa drugiego mostu na Łynie	N	N	+/-	N	N	N	+/-	+/-	+/-	+/-	N	N	N	
4. Modernizacja mienia komunalnego, budowa mieszkań socjalnych	0	N	+	N	N	N/+	N/+	N/+	N/+	N/+	N	N/+	N/+	
5. Uzbrojenie terenów pod działalność gospodarzą	N	N	N	N	N	N	N/-	N	N/-	N/-	N/-	N	N/-	
6. Budowa hali dla targowiska i kupców w tym samym miejscu	N/+	0	+	0	0	+	0	+	+	+	0	0	0	
7. Budowa ciągów spacerowo-rowerowych wzdłuż Łyny z zagospodarowaniem terenów zielonych	+	N	+	N	N	N	N	N	N	0/+	N	0/+	0	
8. Powstanie muzeum Ziemi Bartoszyckiej	N/+	N/+	+	N/+	N/+	N/+	0	N/+	+	0	N/+	N/+	N/+	
9. Rozwiązanie gospodarki odpadami poprzez budowę sortowni i wprowadzenie segregacji	+	+	+	+	+	+	+	+	+/N	+/N	+	+/N	0	+/N

Źródło: Analizy własne.

Ocena wpływu ustaleń Strategii rozwoju na pobliskie miastu obszary Natura 2000, florę, faunę różnorodność biologiczną, jest zagadnieniem złożonym i wieloaspektowym.

Każda ingerencja człowieka w środowisko ma potencjalnie niekorzystny wpływ na te aspekty, jednak w przypadku przestrzeni miejskiej praktycznie zawsze mamy do czynienia z obszarem już uprzednio przekształconym antropogenicznie, który nie jest elementem środowiska naturalnego, tylko ukształtowanego przez człowieka.

Postępująca urbanizacja i industrializacja powoduje wyraźne zmiany jakościowe i ilościowe w składzie gatunkowym flory i fauny obszaru miast i strefy podmiejskiej. Antropopresja, z jednej strony sprzyja wzbogacaniu w nowe, często obce gatunki, z drugiej natomiast powoduje wymieranie całych populacji roślin rodzimych, występujących w specyficznych typach siedlisk za jakie uznać można np. tereny położone w dolinie rzecznej. Przykładami takich miejsc są siedliska wodne, nadwodne, szuwarowe i bagienne, okresowo zalewane, itp. Zagadnienie oddziaływania na świat roślin i zwierząt należy rozpatrywać na kilku płaszczyznach:

- płaszczyźnie naturalności środowiska,
- płaszczyźnie wyjątkowości środowiska analizowanego obszaru na tle obszarów sąsiednich,
- płaszczyźnie różnorodności gatunkowej roślin i zwierząt,
- płaszczyźnie oceny możliwości i zdolności do odtworzenia stanu sprzed realizacji przedsięwzięcia.

W przypadku analizowanej Strategii, analiza powyższych zagadnień prowadzi do wniosku, że świat zwierząt i roślin w obszarze, który będzie podlegał bezpośrednio przekształceniom, nie prezentuje szczególnych walorów przyrodniczych ponieważ dotyczy ona głównie obszaru miejskiego poddanego już przekształceniom.. Nie zmienia to jednak faktu, że każde działanie inwestycyjne, nawet w niewielkiej skali, zmienia lokalne uwarunkowania, może mieć duże znaczenie dla funkcjonowania ekosystemów położonych także poza granicami Bartoszyca i wymaga indywidualnej oceny.

W swojej Strategii Bartoszyce stawiają na rozwój gospodarki i turystyki. W sferze przyrodniczej należy zwrócić uwagę na fakt, iż działalności gospodarcze praktycznie zawsze oddziałują niekorzystnie na warunki zamieszkania związane ze stanem środowiska. Przepisy szczególne w praktyce eliminują możliwość prowadzenia działalności i rozwijania funkcji w sposób ewidentnie szkodzących środowisku, to do ważnych oddziaływań negatywnych zaliczyć należy (oprócz emisji różnego rodzaju zanieczyszczeń), także wzmożony ruch transportowy (dotyczy dowozu surowców, wywozu produktów, dojazdów do pracy, dojazdów interesantów, itp.). Wśród negatywnych aspektów rozwoju przemysłu należy wymienić także zajmowanie rozległych przestrzeni pod zabudowę przemysłową i tereny transportowe służące jej obsłudze. Zainwestowanie to często charakteryzuje się znaczącymi kubaturami, oddziałuje więc w sposób znaczący na krajobraz, tworząc zabudowę nieprzyjazną dla mieszkańców.

Jednak aktywizacja gospodarcza niesie także skutki pozytywne i wymierne w aspekcie społecznym. Zwiększenie liczby miejsc pracy powinno przyczynić się do ograniczenia odpływu i zwiększenia napływu migracyjnego, a więc przyniesie poprawę salda migracji. Pociąga to za sobą wzrost zapotrzebowania na ofertę edukacyjną oraz większego zainteresowania sferą kultury.

Rewitalizacja zabytkowego śródmieścia wprowadzi nową jakość estetyczną do przestrzeni miasta, czego skutkiem może być wzrost aktywności społecznej i przełamanie bardzo silnego dziś wśród mieszkańców marazmu i poczucia braku pozytywnych perspektyw. Charakter

terenów wskazywanych do przekształceń obejmuje najcenniejszą, zabytkową tkankę miejską oraz, wskazuje na możliwość rozwoju różnego rodzaju działalności.

Realizacja wielu zamierzeń prowadzących do rozwoju ruchu turystycznego oraz ożywienia gospodarczego niewątpliwie zwiększy zużycie wody oraz spowoduje uboczne efekty produkcji w postaci ścieków. Efekty oddziaływania na środowisko będą więc negatywne i długotrwałe. Wystąpią oczywiście działania niwelujące i zapobiegawcze. Są one wynikiem rygorystycznych przepisów odnośnie realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz wprowadzania coraz nowocześniejszych technologii w proces produkcyjny. Ścieki i inne uboczne efekty produkcji są coraz lepiej neutralizowane, często już przez oczyszczalnie przyzakładowe. W wielu przypadkach dzięki planowanym inwestycjom gospodarka wodno – ściekowa zostanie uregulowana w sposób zapewniający najwyższy poziom ochrony środowiska – np. dokonanie pełnego uzbrojenia, niewyposażonych dotychczas w sieci terenów..

Określenie oddziaływania rozwoju terenów gospodarczych i turystycznych na jakość powietrza jest pozornie jednoznaczne. Wpływ rozwoju miasta na jakość powietrza, a pośrednio także na stan klimatu uzależniony będzie m.in.: od rozwijanych typów działalności na terenach wyznaczonych pod inwestycje. Oddziaływanie będzie miało jednak charakter długotrwały i bezpośredni.

Realizacja większości zadań będzie miała potencjalny zarówno pozytywny jak i negatywny wpływ na powierzchnię ziemi i wymagać będzie dokładnego zbadania konkretnych zamierzeń realizacyjnych. Pozytywne oddziaływanie wynika już z samego faktu rekultywacji terenów na dzień dzisiejszy zdegradowanych, przyczyniających się do pogorszenia stanu środowiska w mieście. Uporządkowanie i zagospodarowanie tych obszarów będzie skutkowało również wprowadzeniem nowych działań związanych z ochroną środowiska, polegających na wprowadzeniu/uporządkowaniu terenów zielonych w mieście, uzbrojeniu w infrastrukturę techniczną. Skutki negatywne rozwoju gospodarki wynikać będą głównie z emisji zanieczyszczeń do gleb, w mniejszym stopniu zmianą ukształtowania powierzchni terenu.

Realizacja większości zadań będzie miała zarówno pozytywny lub neutralny wpływ na krajobraz. Rekultywacja terenów zdegradowanych będzie polegała m.in. na wyeliminowaniu budynków/terenów zdewastowanych, „szpecących” obecnie przestrzeń miasta, co z kolei będzie skutkowało polepszeniem wyglądu architektonicznego miasta i wzrostem odczuć estetycznych.

Problematykę klimatu należy rozpatrywać jako jeden z głównych, globalnych i długoterminowych problemów związanych z ocenami oddziaływania na środowisko. Jest to zagadnienie złożone dotyczące wielu zagadnień gospodarczych, społecznych i środowiskowych. Należy zauważyć, że w ostatnich latach ogólny wzrost gospodarczy nie przełożył się na wzrost emisji zanieczyszczeń przemysłowych z terenu miasta. Jest to pozytywne zjawisko świadczące o dużym postępie we wdrażaniu nowych technologii związanych z depozycją zanieczyszczeń. Ze względu na skalę zjawisk zachodzących w mieście w wyniku realizacji Strategii trudno jednoznacznie przesądzić o ich wpływie na klimat.

Zasoby naturalne występujące w granicach administracyjnych miasta ograniczają się w zasadzie do wód podziemnych dobrze chronionych warstwą geologiczną. Zadania realizowane w ramach Strategii nie będą miały negatywnego wpływu na te zasoby.

Realizację Celów w aspekcie oddziaływania na zabytki należy ująć w dwojaki sposób. Po pierwsze wystąpi niewątpliwie pozytywne oddziaływanie w przypadku ponownego wykorzystania niektórych zdewastowanych zabytkowych obiektów przemysłowych. Budynki

zostaną odrestaurowane, teren będzie uporządkowany i poprawi się ogólna estetyka okolicy. W tym przypadku istotny jest właściwy nadzór konserwatorski, który z jednej strony zapewni zachowanie wyjątkowości architektonicznej i przestrzennej. Z drugiej strony rozwój działalności przemysłowej oraz działania mogące zwiększyć ruch transportowy i związana z nimi emisja powoduje jednak negatywne skutki dla tkanki architektonicznej miasta. Należy więc przyjąć, że w sposób krótkotrwały wystąpi oddziaływanie zdecydowanie pozytywne i bezpośrednio, jednak może wystąpić nieznaczne oddziaływanie o charakterze negatywnym, choć o dość niskim stopniu intensywności.

Realizacja praktycznie wszystkich zadań przyczyni się w znaczącym stopniu do wzrostu wartości dóbr materialnych należących zarówno do sektora prywatnego (w tym także osób fizycznych), jak i publicznego. Zwiększenie tej wartości nastąpi przede wszystkim poprzez rozwój nowego zainwestowania w miejscach dotąd niezagospodarowanych oraz poprawę standardu, modernizację, wzbogacenia, przebudowy, zmiany funkcji, zagospodarowania terenów przyległych.

Podsumowanie przewidywanych oddziaływań poszczególnych celów:

STREFA SPOŁECZNA: *Zwiększenie atrakcyjności miasta Bartoszyce jako miejsca zamieszkania.*

Zadania realizowane w ramach ww. celu w dużej mierze mają charakter działań „miękkich”, którym nie można jednoznacznie przypisać wpływu na środowisko. Ponieważ realizacja celu ma wpłynąć na poprawę funkcjonalności miasta realizacja zadań będzie miała pozytywny wpływ na środowisko ludzkie, krajobraz, zabytki oraz dobra materialne. Zadania infrastrukturalne przed swoją realizacją będą musiały mieć wykonaną procedurę oddziaływania na środowisko.

STREFA GOSPODARCZA: *Komplementarny rozwój gospodarki miasta.*

Zadania ze względu na swoją specyfikę będą wymagały dokładnego zbadania konkretnych inwestycji pod kątem ich potencjalnego wpływu na środowisko.

STREFA PRZESTRZENNO – EKOLOGICZNA: *Rozwój infrastruktury turystycznej, społecznej, kulturalnej i edukacyjnej.*

Zadania ze względu na swoją specyfikę będą wymagały dokładnego zbadania konkretnych inwestycji pod kątem ich potencjalnego wpływu na środowisko, przy czym z uwagi na szerokie i długotrwałe oddziaływanie większości planowanych zadań ocena ta będzie musiała się odnosić także do terenów cennych przyrodniczo wykraczających poza granice administracyjne miasta.

4.3. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projekcie Strategii

Zapisane w Strategii rozwoju miasta działania, przeanalizowano w celu identyfikacji rozwiązań alternatywnych, które pozwoliłyby osiągnąć zamierzone cele przy mniejszej skali uciążliwości i oddziaływań na różne aspekty środowiska (realizacja zamierzonych celów byłaby wówczas z punktu widzenia oddziaływań na środowisko bardziej efektywna – zostałyby osiągnięta przy niższych kosztach).

Należy podkreślić, że analiza rozwiązań alternatywnych w przypadku tego typu opracowania, nie może być należycie dokonana. Wynika to ze specyfiki opracowania, jakim jest strategia rozwoju lokalnego, a także sposobu w jaki została ona opracowana. Ponieważ Strategia

rozwoju miasta Bartoszyce jest wynikiem pracy zespołów eksperckich oraz społecznych konsultacji, w których ścierały się różne koncepcje rozwoju oraz szereg działań realizacyjnych, powstały dokument jest wynikiem wypracowanego kompromisu różnych interesariuszy Strategii.

Ponadto należy zauważyć, że dokument zawiera określone na wysokim poziomie ogólności zapisy. Z założenia ma charakter deklaracyjny i nie posiadający żadnych przesądzeń co do szczegółowych rozwiązań czy umiejscowienia części zadań konkretnej przestrzeni. Ze względu na deklaracyjny charakter, ustalenia strategii muszą cechować się pewną elastycznością (gdyż nie są znane obecnie szczegółowo przyszłe uwarunkowania realizacji tych zadań), co dodatkowo powiększa margines ogólności zapisów.

Opisane powyżej uwarunkowania dowodzą, iż dla opracowania o takim charakterze, nakreślającym misję i główne obszary rozwoju miasta, nie jest możliwe określenie wszystkich (lub potencjalnych) alternatywnych rozwiązań służących minimalizacji oddziaływań na środowisko.

Nie wyklucza to jednak przeprowadzenia analizy wariantów w późniejszym etapie wdrażania Strategii dla poszczególnych zadań realizacyjnych w momencie ich konkretyzowania.

4.4. Analiza i ocena oraz sposoby ograniczania potencjalnych konfliktów środowiskowych i społecznych

Analiza dokumentu Strategii wskazuje, iż w praktyce sfera przyrody została potraktowana jedynie jako „zasób walorów” do wykorzystania dla rozwoju miasta (dotyczy to zwłaszcza rozwoju turystyki w oparciu o przyrodę), natomiast całkowicie pominięto nie tylko zagadnienia środowiskowe (a więc ukierunkowane na zwiększanie potencjału środowiska), ale wręcz pominięto zagadnienia ochrony przyrody przed nadmierną antropopresją i degradacją związaną z realizacją celów strategicznych. W dokumencie nie wspomina się także o potencjalnych konfliktach społecznych i sposobach radzenia sobie z nimi na etapie wdrażania Strategii, mimo iż można się spodziewać, że tego typu konflikty wystąpią w wyniku realizacji niektórych z celów.

Realizacja każdego działania w ramach Strategii, wymagać będzie dokładnej analizy oddziaływania na środowisko. Każda decyzja powinna być poprzedzona wnikliwą analizą potencjalnych korzyści ekonomicznych i strat w środowisku przyrodniczym, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Jeżeli ochrona elementów przyrodniczych nie jest możliwa, a realizacja określonego zadania jest niezbędna, należy zaplanować działania mające na celu złagodzenie oddziaływania na środowisko oraz uwzględnić działania kompensacyjne, o ile jest to możliwe na tym samym cieku lub w jego zlewni.

Wykonanie szczegółowego projektu technicznego każdej inwestycji powinno być poprzedzone szczegółową i staranną inwentaryzacją przyrodniczą, kulturową i gospodarczą otoczenia zbiornika oraz zlewni.

Przed wszystkim na etapie prac przygotowawczych, powinien zostać dokładnie określony:

1. Opis stanu środowiska:

- warunki środowiskowe w miejscu lokalizacji i w jej bezpośrednim sąsiedztwie (wartość przyrodnicza, wartość kulturowa i krajobrazowa),

- możliwości retencjonowania wody.
2. Oddziaływanie na środowisko (w zakresie wymaganym przez właściwe przepisy):
- w fazie realizacji i eksploatacji
3. Analizę kosztów i korzyści:
- korzyści (m.in. użytkowe, ochronne, gospodarcze, rekreacyjne, ekologiczne, itp.),
  - koszty (inwestycyjne, pozainwestycyjne).

Sam proces inwestycyjny musi być dostosowany do specyfiki i indywidualnych cech danego działania.

5. INFORMACJE KOŃCOWE

5.1. Możliwe transgraniczne oddziaływanie na środowisko

Do najważniejszych oddziaływań transgranicznych zaliczyć można przede wszystkim potencjalne zmiany stosunków wodnych w rzekach granicznych, w przedmiotowym wypadku rzeki Łyny. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie prowadzi badania rzek województwa w wielu przekrojach pomiarowo-kontrolnych –przekrój pomiarowy na rzece granicznej: Łynie w Stopkach. Wyniki badań prowadzonych w tych punktach są przekazywane do Europejskiej Agencji Środowiska, gromadzącej informacje na temat zasobów wód śródlądowych w Europie, ich jakości ilości, tendencjach i przyczynach zmian. Realizacja Strategii poprzez wzmożone turystyczne wykorzystanie rzeki może oddziaływać na środowisko. Systematyczne badanie jakości wody w rzekach granicznych pozwoli na uchwycenie zachodzących w nich zmian i ew. koniecznych działań naprawczych.

5.2. Przewidywane metody analizy skutków realizacji postanowień projektu Strategii

Proponowany zakres monitoringu dotyczący wymogów środowiska, jest związany bezpośrednio z celami / potrzebami środowiska wyszczególnionymi w tabeli poniżej.

Tabela 6 Zestawienie proponowanych wskaźników monitoringu

Zasoby środowiskowe	Cele/potrzeby ochrony	Wskaźniki
Woda	-zapewnienie dobrego stanu wód powierzchniowych, gruntowych i podziemnych do 2015 r; - ograniczenie substancji wprowadzanych do wód; - ograniczenie zużycia wód	- udział wód w I i II klasie czystości; - ładunek zanieczyszczeń w ściekach oczyszczonych; - zużycie wody na potrzeby gospodarki i ludności
Powierzchnia ziemi	- racjonalne wykorzystanie aktualnych zasobów w granicach administracyjnych miasta ma cele mieszkaniowe, komunikacyjne i rekreacyjne	-udział gruntów zurbanizowanych w ogólnej przestrzeni miejskiej
Powietrze / klimat	- ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery; - redukcja gazów	- emisja CO ₂ , O ₃ , SO ₂ ; - udział energii cieplnej ze źródeł odnawialnych w

	<p>cieplarnianych</p> <p>-promocja alternatywnych środków transportu wraz z budowa odpowiedniej infrastruktury</p>	<p>ogólnej produkcji energii</p> <p>-długość ścieżek rowerowych</p>
Różnorodność biologiczna /fauna/flora	<p>- zapewnienie różnorodności biologicznej poprzez zachowanie przestrzeni życiowych;</p> <p>- ochrona dziko żyjących zwierząt i roślin;</p>	<p>- udział powierzchni niezurbanizowanej w ogólnej powierzchni miasta;</p> <p>- udział nakładów finansowych na utrzymanie terenów zielonych, chronionych</p>
Krajobraz	<p>- ochrona istniejących obiektów zabytkowych;</p> <p>- ochrona rekreacyjnej funkcji miasta</p>	<p>- liczba obiektów podlegających ochronie konserwatorskiej;</p> <p>- powierzchnia terenów zielonych i terenów rekreacyjnych w ogólnej powierzchni miasta</p>
Ludność	<p>- wprowadzenie stref ograniczonego ruchu;</p> <p>- rozwój potencjału dla turystyki i kultury;</p>	<p>- powierzchnia stref ograniczonego ruchu;</p> <p>- liczba utworzonych / zmodernizowanych obiektów infrastruktury kultury;</p> <p>- liczba turystów odwiedzających miasto</p>

W kontekście monitoringu skutków środowiskowych Strategii rozwoju miasta Bartoszyce, konieczna jest również weryfikacja i kontrola decyzji środowiskowych oraz raportów o oddziaływaniu planowanych przedsięwzięć realizacyjnych na środowisko, każdorazowo gdy decyzje/raporty będą dla tych przedsięwzięć wymagane przepisami prawa.

5.3. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu „Strategii rozwoju Miasta Bartoszyce na lata 2009 - 2015” została sporządzona zgodnie z przepisami prawnymi – ustawą z dnia 03.10.2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227). Celem niniejszej Prognozy była identyfikacja potencjalnych oddziaływań na środowisko, będących wynikiem realizacji „Strategii rozwoju Miasta Bartoszyce na lata 2009 - 2015”, w tym zwłaszcza ocena, czy ustalenia Strategii będą miały wpływ na stan środowiska przyrodniczego, stan środowiska kulturowego, jakość życia mieszkańców i stan dóbr materialnych, a także jakie skutki może mieć to potencjalne oddziaływanie.

Zgodnie z w/w ustawą Prognoza:

- - zawiera informacje ogólne o Strategii, w tym powiązania z dokumentami niższego rzędu,
- - określa analizuje i ocenia stan środowiska, problemy ochrony środowiska, problemy ochrony środowiska, przewidywane oddziaływanie na środowisko, w tym ludzi, zwierzęta, rośliny, powietrze, wodę i inne,
- - przedstawia rozwiązania mające na celu ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko.

Analiza zawartości projektu Strategii stanowi skróconą charakterystykę ustaleń Strategii oraz ocenę powiązania Strategii z dokumentami wyższego rzędu. Wysoko ocenić należy ocenę trafności przeprowadzonej diagnozy stanu i uwarunkowań rozwoju Miasta Bartoszyce oraz sposób formułowania celów rozwoju, które bezpośrednio nawiązują do zidentyfikowanych potrzeb i problemów, a ich wdrożenie stanowi realną szansę na aktywizację społeczno-gospodarczą miasta. Zauważyć należy również, iż szereg celów Strategii w końcowym efekcie będzie miało charakter pro-ekologiczny (gdyż bezpośrednie lub pośrednie skutki wpłyną korzystnie na sferę środowiska).

Rozdział 3 „Stan środowiska” zawiera ocenę walorów, stanu i zagrożeń przyrody na terenie miasta. Bartoszyce prezentują szereg walorów przyrodniczych, Brak realizacji Strategii (czyli kontynuacja obecnych trendów) skutkowałoby zarówno pozytywnie jak i negatywnie, jednak zdecydowanie przeważają możliwe oddziaływania negatywne polegające na degradacji miasta, pauperyzacji społeczeństwa oraz stwarzaniu zagrożeń dla przyrody.

Rozdział 4 „Przewidywane oddziaływanie na środowisko” podzielony został na części, wśród których najważniejszą część niniejszego opracowania stanowi analiza przewidywanych znaczących oddziaływań (bezpośrednich, pośrednich, wtórnych, skumulowanych, krótkoterminowych, średnioterminowych i długoterminowych, stałych i chwilowych, pozytywnych i negatywnych) na środowisko, w tym na obszar Natura 2000 i zawiera zasadniczą ocenę możliwego oddziaływania celów i zadań Strategii na środowisko. Oceny tej dokonano w formie tabeli, gdzie przeanalizowano możliwy wpływ każdego celu strategicznego na 13 elementów środowiska oraz scharakteryzowano spodziewane oddziaływania i ich efekty.

Ocena wpływu ustaleń Strategii rozwoju na świat zwierząt, roślin i różnorodność biologiczną, jest zagadnieniem bardzo złożonym, wieloaspektowym i niejednoznacznym.

Przede wszystkim należy zauważyć, że teoretycznie każda ingerencja człowieka w środowisko ma niekorzystny wpływ na te aspekty, jednak w przypadku przestrzeni miejskiej praktycznie zawsze mamy do czynienia z obszarem już uprzednio przekształconym antropogennie, który nie jest elementem środowiska naturalnego, tylko ukształtowanego przez człowieka. Zagadnienie oddziaływania na świat roślin i zwierząt należy rozpatrywać na kilku płaszczyznach:

- płaszczyźnie naturalności środowiska,
- płaszczyźnie wyjątkowości środowiska analizowanego obszaru na tle obszarów sąsiednich,
- płaszczyźnie różnorodności gatunkowej roślin i zwierząt,
- płaszczyźnie oceny możliwości i zdolności do odtworzenia stanu sprzed realizacji przedsięwzięcia.

W przypadku analizowanej Strategii, analiza powyższych zagadnień prowadzi do wniosku, że świat zwierząt i roślin w obszarze, który będzie podlegał bezpośrednio przekształceniom, nie prezentuje szczególnych walorów przyrodniczych. Nie zmienia to jednak faktu, że każde działanie inwestycyjne, nawet w niewielkiej skali, zmienia lokalne uwarunkowania, może mieć duże znaczenie dla funkcjonowania ekosystemów i wymaga indywidualnej oceny

W sferze przyrodniczej należy zwrócić uwagę na fakt, iż działalności gospodarcze praktycznie zawsze oddziałują niekorzystnie na warunki zamieszkania związane ze stanem środowiska. Przepisy szczególne w praktyce eliminują możliwość prowadzenia działalności i rozwijania funkcji w sposób ewidentnie szkodzących środowisku, to do ważnych oddziaływań negatywnych zaliczyć należy (oprócz emisji różnego rodzaju zanieczyszczeń), także wzmożony ruch transportowy (dotyczy dowozu surowców, wywozu produktów, dojazdów do pracy, dojazdów interesantów, itp.). Wśród negatywnych aspektów rozwoju przemysłu

należy wymienić także zajmowanie rozległych przestrzeni pod zabudowę przemysłową i tereny transportowe służące jej obsłudze. Zainwestowanie to często charakteryzuje się znaczącymi kubaturami, oddziałuje więc w sposób znaczący na krajobraz, tworząc zabudowę nieprzyjazną dla mieszkańców.

Jednak aktywizacja gospodarcza zawsze niesie skutki pozytywne i wymierne w aspekcie społecznym. Zwiększenie liczby miejsc pracy powinno przyczynić się do ograniczenia odpływu i zwiększenia napływu migracyjnego, a więc przyniesie poprawę salda migracji. Pociąga to za sobą wzrost zapotrzebowania na ofertę edukacyjną oraz większego zainteresowania sferą kultury.

Rewitalizacja zabytkowego śródmieścia wprowadzi nową jakość estetyczną do przestrzeni miasta, czego skutkiem może być wzrost aktywności społecznej i przełamanie bardzo silnego dziś wśród mieszkańców marazmu i poczucia braku pozytywnych perspektyw. Charakter terenów wskazywanych do przekształceń obejmuje najcenniejszą, zabytkową tkankę miejską oraz, wskazuje na możliwość rozwoju różnego rodzaju działalności.

Realizacja wielu zamierzeń prowadzących do rozwoju ruchu turystycznego oraz ożywienia gospodarczego niewątpliwie zwiększy zużycie wody oraz spowoduje uboczne efekty produkcji w postaci ścieków. Efekty oddziaływania na środowisko będą więc negatywne i długotrwałe. Wystąpią oczywiście działania niwelujące i zapobiegawcze. Są one wynikiem rygorystycznych przepisów odnośnie realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz wprowadzania coraz nowocześniejszych technologii w proces produkcyjny. Ścieki i inne uboczne efekty produkcji są coraz lepiej neutralizowane, często już przez oczyszczalnie przyzakładowe. W wielu przypadkach dzięki planowanym inwestycjom gospodarka wodno - ściekowa zostanie uregulowana w sposób zapewniający najwyższy poziom ochrony środowiska - np. dokonanie pełnego uzbrojenia, niewyposażonych dotychczas w sieci terenów..

Określenie oddziaływania rozwoju terenów gospodarczych i turystycznych na jakość powietrza jest pozornie jednoznaczne. Wpływ rozwoju miasta na jakość powietrza, a pośrednio także na stan klimatu uzależniony będzie m.in.: od rozwijanych typów działalności na terenach wyznaczonych pod inwestycje. Oddziaływanie będzie miało jednak charakter długotrwały i bezpośredni.

Realizacja większości zadań będzie miała potencjalny zarówno pozytywny jak i negatywny wpływ na powierzchnię ziemi i wymagać będzie dokładnego zbadania konkretnych zamierzeń realizacyjnych. Pozytywne oddziaływanie wynika już z samego faktu rekultywacji terenów na dzień dzisiejszy zdegradowanych, przyczyniających się do pogorszenia stanu środowiska w mieście. Uporządkowanie i zagospodarowanie tych obszarów będzie skutkowało również wprowadzeniem nowych działań związanych z ochroną środowiska, polegających na wprowadzeniu/uporządkowaniu terenów zielonych w mieście, uzbrojeniu w infrastrukturę techniczną. Skutki negatywne rozwoju gospodarki wynikać będą głównie z emisji zanieczyszczeń do gleb, w mniejszym stopniu zmianą ukształtowania powierzchni terenu.

Realizacja większości zadań będzie miała zarówno pozytywny lub neutralny wpływ na krajobraz. Rekultywacja terenów zdegradowanych będzie polegała m.in. na wyeliminowaniu budynków/terenów zdewastowanych, „szpecących” obecnie przestrzeń miasta, co z kolei będzie skutkowało polepszeniem wyglądu architektonicznego miasta i wzrostem odczuć estetycznych.

Problematykę klimatu należy rozpatrywać jako jeden z głównych, globalnych i długoterminowych problemów związanych z ocenami oddziaływania na środowisko. Jest to

zagadnienie złożone dotyczące wielu zagadnień gospodarczych, społecznych i środowiskowych. Należy zauważyć, że w ostatnich latach ogólny wzrost gospodarczy nie przełożył się na wzrost emisji zanieczyszczeń przemysłowych z terenu miasta. Jest to pozytywne zjawisko świadczące o dużym postępie we wdrażaniu nowych technologii związanych z depozycją zanieczyszczeń. Ze względu na skalę zjawisk zachodzących w mieście w wyniku realizacji Strategii trudno jednoznacznie przesądzić o ich wpływie na klimat.

Zasoby naturalne występujące w granicach administracyjnych miasta ograniczają się w zasadzie do wód podziemnych dobrze chronionych warstwą geologiczną. Zadania realizowane w ramach Strategii nie będą miały negatywnego wpływu na te zasoby.

Realizację Celów w aspekcie oddziaływania na zabytki należy ująć w dwojaki sposób. Po pierwsze wystąpi niewątpliwie pozytywne oddziaływanie w przypadku ponownego wykorzystania niektórych zdewastowanych zabytkowych obiektów przemysłowych. Budynki zostaną odrestaurowane, teren będzie uporządkowany i poprawi się ogólna estetyka okolicy. W tym przypadku istotny jest właściwy nadzór konserwatorski, który z jednej strony zapewni zachowanie wyjątkowości architektonicznej i przestrzennej. Z drugiej strony rozwój działalności przemysłowej oraz działania mogące zwiększyć ruch transportowy i związana z nimi emisja powoduje jednak negatywne skutki dla tkanki architektonicznej miasta. Należy więc przyjąć, że w sposób krótkotrwały wystąpi oddziaływanie zdecydowanie pozytywne i bezpośrednio, jednak może wystąpić nieznaczne oddziaływanie o charakterze negatywnym, choć o dość niskim stopniu intensywności.

Realizacja praktycznie wszystkich zadań przyczyni się w znaczącym stopniu do wzrostu wartości dóbr materialnych należących zarówno do sektora prywatnego (w tym także osób fizycznych), jak i publicznego. Zwiększenie tej wartości nastąpi przede wszystkim poprzez rozwój nowego zainwestowania w miejscach dotąd niezagospodarowanych oraz poprawę standardu, modernizację, wzbogacenia, przebudowy, zmiany funkcji, zagospodarowania terenów przyległych.

Podsumowanie przewidywanych oddziaływań poszczególnych celów:

STREFA SPOŁECZNA :*Zwiększenie atrakcyjności miasta Bartoszyce jako miejsca zamieszkania.*

Zadania realizowane w ramach ww. celu w dużej mierze mają charakter działań „miękkich”, którym nie można jednoznacznie przypisać wpływu na środowisko. Ponieważ realizacja celu ma wpłynąć na poprawę funkcjonalności miasta realizacja zadań będzie miała pozytywny wpływ na środowisko ludzkie, krajobraz, zabytki oraz dobra materialne. Zadania infrastrukturalne przed swoją realizacją będą musiały mieć wykonaną procedurę oddziaływania na środowisko.

STREFA GOSPODARCZA - *Komplementarny rozwój gospodarki miasta.*

Zadania ze względu na swoją specyfikę będą wymagały dokładnego zbadania konkretnych inwestycji pod kątem ich potencjalnego wpływu na środowisko.

STREFA PRZESTRZENNO – EKOLOGICZNA - *Rozwój infrastruktury turystycznej, społecznej, kulturalnej i edukacyjnej.*

Zadania ze względu na swoją specyfikę będą wymagały dokładnego zbadania konkretnych inwestycji pod kątem ich potencjalnego wpływu na środowisko, przy czym z uwagi na szerokie i długotrwałe oddziaływanie większości planowanych zadań ocena ta będzie musiała się odnosić także do terenów cennych przyrodniczo wykraczających poza granice administracyjne miasta.

Przeprowadzona analiza wykazała, że cele strategiczne rozwoju miasta powodować będą stosunkowo niewielkie oddziaływania, przede wszystkim w aspekcie pozytywnym, jak także w określonych wypadkach negatywnym. W zdecydowanej większości oceniono, iż realizacja zamierzonych celów nie wpłynie w sposób zauważalny na analizowane zagadnienia lub w chwili obecnej ze względów na ogólność zapisów Strategii nie sposób takiego oddziaływania zbadać.

Jako podstawowe trudności napotkane przy ocenie oddziaływania ustaleń Strategii na środowisko podano stosunkowo duży poziom ogólności dokumentu, co jednak jest typową cechą tego typu opracowań. Powyższy ogólny charakter części zapisów umożliwił w niektórych przypadkach tylko pobieżną prognozę możliwych oddziaływań. Poza tym, nie napotkano problemów przy analizie projektowanych w Strategii celów rozwoju.

Ze względu na położenie Bartoszyce stwierdzono, iż skutki realizacji Strategii będą mieć znaczenie transgraniczne w rozumieniu art. 58 ustawy Prawo ochrony Środowiska, zwłaszcza w zakresie oddziaływania na Łynę.

W części dotyczącej przewidywanych metod analizy skutków realizacji projektu Strategii stwierdzono, iż na tym etapie trudno jest wskazać i ocenić szczegółowe kryteria przyjętych wskaźników, niemniej wskazano proponowane wskaźniki monitoringu.

SPIS TABEL

<i>Tabela 1. Zakres aktualizacji Strategii</i>	6
<i>Tabela 2. Powierzchnia poszczególnych typów obszarów zieleni na terenie miasta Bartoszyce.</i>	15
<i>Tabela 4 Wyszczególnione działania realizacji celów Strategii</i>	27
<i>Tabela 5 Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska</i>	29
<i>Tabela 6 Zestawienie proponowanych wskaźników monitoringu</i>	36